DÖNÜŞÜM

bugün yarına çıkar

Sahibi
Ataol BEHRAMOĞLU
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü :
Ümit HASSAN

15 GÜNDE BİR ÇIKAR
SİYASÎ GAZETE

Yıl : 1
22 - Nisan - 1965
PERŞEMBE
Fiyatı 1 Lira

1

DÖNÜŞÜM

Basın araçlarına sahip olmak çok yerde olduğu gibi yurdumuzda da zengin olmayı gerektirir. Ayrıca gazeteler satışla değil ilânla yaşarlar. Bu iki gerçek basın araçlarının, gazete sahibi olan zengin kişilerin ya da gazetelere ilân veren kişi ve kurumların çıkarlarına karşı çıkamaması sonucunu doğurur. Haberler hemen her zaman tek yanlı, ya zengin kişilerin açısından verilir. Ya da hiç verilmez. Örneğin gazetelerimiz son Kongo çatışmasında ölen 30-40 akdenizliden bol bol söz ederken, o sırada gene Kongo'da öldürülen 100.000 yakınındaki yurtsever karadeniliden tek satırla söz etmediler. Bunun yanında yazarların gene bu iki zümreye dokunan yazıları kırpılır, basılmaz. Hattâ bu gür yazarlar fazlaca namuslu iseler işlerinden olurlar. Yukardaki sakıncalarda az da olsa uzak kalabilen yayın araçları ise birtakım ard ve yan hesaplarla tam gerçeği vermemektedirler.

Kısacası Türk Basını genel olarak, doyurucu olmaktan ve inan verici olmaktan uzaktır. Bu durum doldurulması gereken bir boşluk yaratmakta. "DÖNÜŞÜM" işte bu gereksinmenin sonucudur.

DÖNÜŞÜM'ün tutumu açık ve kesin olacaktır. Yurt içinde, yurt dışında hep halkın, sömürülenlerin, baskı altında tutulanların, sesini duyuracağız.

Olayların bilimsel ve halkçı açıdan yorumlarını sunacağız.

Yurt ve dünya sorunlarına, nedenlerine inerek bilimsel çözümler öne süreceğiz.

Üniversitenin bilimden uzak kalışının nedenlerini, üniversite gençliğini temsil ettiklerini söyleyen kuruluşların neden bir maşa olduklarını gene DÖNÜŞÜM'de bulacaksınız. DÖNÜŞÜM'ü çıkaranlar ne birtakım mâli baskıların ne de birtakım ard ve yan hesapların etkisinde kalmadan yukarda söylenenleri yapacak niteliktedirler. Çünkü genç ve gerçek aydın oluşları korku, kaygı ve çıkarcılıktan, saplantı ve ön yargılardan uzak olmalarını sağlamaktadır.

DÖNÜŞÜM hem yurtdaki dönüşümü hızlandıracak hem de basınımız da bir dönüşüm bir reform bir inkılâp olacaktır.

DÖNÜŞÜM

Demirsoy ve Tunç'un Gerçek Yüzü

İKİNCİ İZMİR SUİKASTİ

İkide bir "Ben sosyalistim,, "Sendikacılığın temelinde sosyalizm vardır,, teraneleriyle ortaya çıkan Türk-İŞ genel sekreteri Halil Tunç gerçek suratını gösterdi geçenlerde

İşçi Liderinin bu jurnalı gerici basını, çıkarcı çevreleri ve onlar gibi düşünen birtakım kişileri pek sevindirdi. Denize düşen adam örneği sarıldılar bu yalana.

ÖLECEK ADAMIN CAMİ DUVARI HİKÂYESİ :

600 bin üyeli Türk-İŞ yöneticileri, kendi aralarında bölüşemedikleri sandalyelerin kavgasını yapıyorlardı aslında. İki Lider (H. Tunç S. Demirsoy) birbirlerini kolluyorlar, ilk çe'meyi atanın kavgayı kazanacağını düşünerek bu ali - cengiz oyununu sürdürüyorlardı. 20 Nisan tarihli Yeni Tanin Gezetesi'nde Server Sadık bu dalaşmayı şöyle anlatıyordu.

"Oyunu Seyfi Demirsoy iyi oynamış ve şimdiden kazanmıştır! Bay Halil Tunç, Demirsoy'un sâkin, tam şarkkâri politikasının kurbanı olmuş ve Türk işçisinin önünde bir kere daha toparlanamıyacak kadar onurunu kaybetmiştir."

"Bu çekişmenin sonucu bellidir. Bay Tunç bir Partide - AP den olması kuvvetle muhtemeldir - aday olacak, hattâ milletvekili olarak Parlementoya girecektir.,,,

Diğerleri Türk-İŞ'de post kavgasına devam edecekler, şişkin aylıklarla koltuklarında oturacaklardır.

Ancak, Türkiye'de İşçinin Sendika ağasına artık tahammülü kalmamıştır. Sanırım şişkin ödenekler ve rahat koltuklar ağır ağır sallanmaktadır.

Halil Tunç başını yanlış duvara vurmuştur. Artık işi bitiktir.

BASIN TOPLANTISI - DÜŞEN TAKKE GÖRÜNEN KEL

(Devamı 2. Sayfada)

Sadun AREN

Aziz NESİN

Cem EROĞUL

Mohit SEN

Henri LEFEBVRE

Bertrand RUSSELL

Demirsoy ve Tunç'un Gerçek Yüzü

İlk bakışta eksiksiz görünen mizansende çatlaklar başlamıştır. Halil Tunç'un tanık gösterdiği İzmit Lâstik-İş şube başkanı Atalay Uysal;

Olayın tamamen tertip olduğunu Rıza Kuas'ın böyle bir şey söylemediğini aralarındaki fikir ayrılığından dolayı böylesine bir tertibe baş vurulduğunu 19 Nisan Pazartesi - yani basın toplantısının yapıldığı gün - Milliyet gazetesine verdiği bir demeçle kamu oyuna açıklamıştır.

Halil Tunç **yalnız bırakılmış olmanın** şaşkınlığı ile Jurnalın yeni delillerini (!) gazetecilere Türk-İş haber bülteninden okudu. Basın toplantısında yanyana oturan iki liderden Seyfi Demirsoy'un rahatlığı açıkça belli oluyordu. Basın bültenindeki delilleri (!) kısaca koyalım buraya.

1) Kavel grevi sırasında mecliste bulunan toplu sözleşme ve grev kanununu engellemek amacıyla grev istismar edilmiş ve Türk-İş'e bu yönde T.İ.P. kurucularından biri telkinde bulunmuştur.

2) İşçilerin, demokratik rejime karşı olan hareketleri "telin mitingi"ni T.İ.P. liler beğenmemişlerdir.

3) Toplu sözleşme ve grev kanunu çıkarken T.İ.P. kanunlar bu haliyle uygulama imkânından mahrumdur işçiye hiçbir şey getirmiyor" diye kanunu bir "Ard Niyet" eseri olarak engellemek istemişlerdir.

4) T.İ.P. Yöneticileri işçileri kanunsuz greve teşvik etmişlerdir.

5) Son hükümet değişikliği sırasında T.İ.P. Genel Sekreteri Rıza Kuas "Türkiye'de genel grev ilân edelim" demiş ve Türk-İş'i Hükümetten talimat almakla suçlamıştır.

6) Türk-İş'i bölmek için yeni bir konfederasyon kurma yoluna gitmişlerdir.

7) "Amerikan uşaklığı" "Satılmışlık" gibi kaynağı belli tabirleri kullanmışlardır.

Bu 7 madde Türkiye İşçi Partisinin ihtilâlci yöntemlerle çalıştığını ispatlıyacak olan yeni delillerdir. (!) Buyurun beyler birlikte gülelim. Gazeteciler de güldüler. Arkadan kalınca sesli biri : "Halil Tunç zırvalıyor" diye mırıldanıyordu.

ÇİRKİN SENDİKACI - DANA ALTINDA BUZAĞI ARAYAN BİRİLERİ :

Sonra sorular başladı, teyp dinletildi, güldündü, Jurnalcı sosyalist işçi liderleri odada bulunan ve üzerinde tertip komitesi yazılı, liderlerin fotoğraflarıyla süslü pano altında ezberini şaşıran hafızlar gibi durarak kekeliyerek kızarıp bozararak başladılar konuşmaya. Bakalım ne dediler;

— Bu açıklamayı neden bir ay bekleterek yaptınız, tanıkların ismini neden açıklamıyorsunuz?

H. Tunç; - Olayı tanıklarıyla beraber aylık dergimizde açıklıyacaktır. Fakat İzmir'de gazetecilerin baskıları yüzünden açıklamak zorunda kaldım. dedi.

Bu sözleri bir işçi lideri söyliyordu. Böylesine önemli bir konuda Sansasyon arayan bir gazeteci değil.

— T.İ.P nin ihtilâlci yöntemle çalıştığını ispatlıyan tek bir örnek verebilirmisiniz sorusuna Halil Tunç;

— Teypte var diye cevap veriyor .

— Rıza Kuas'ın bu sözleri T.İ.P adına söylediğini nereden çıkarıyorsunuz? T.İ.P. tüzüğüne göre parti adına konuşma yetkisi ancak Genel Başkanındır. Bunu bilmiyormusunuz?

— Tüzükleri öyle ama Rıza Kuas pek çok basın toplantısında ve parti bildirisinde partisi adına beyanda bulunmuştur. Diye yanıtladı. H. Tunç bu soruyu.

— Rıza Kuas'ın veya bir başkasının parti adına konuşabilmesi için, Genel Başkanın o kişiye yetki vermesi gerektiğini **ve gene Genel Başkanın Rıza Kuas'a.Türk-İş'de bu türlü bir konuşma yapması için yetki verip vermediğini biliyormusunuz?** sorusuna da;

— Teypte var, teypte hepsi var diye yanıtlandı.

TEYP SKANDALI - BULANIK SUDA BALIK AVLIYANLAR :

Büyük delili (!) dinlemeye hazırlandı gazeteciler. Teypte Seyfi Demirsoy konuşuyordu ve Halil Tunc'un jurnalını tekrarlıyordu. "Yani arkadaşlar diyordu, işçiyle orduyu çarpıştıralım mı? Ben buna yoğum" diyordu.

Rıza Kuas'ın gürültü çıkaran konuşmasını, kendi sesinden dinleyecektik "İşçiyle orduyu çarpıştıralım" dediğini duyacaktık. Nerede konuşma, hani diye soruldu.

— Yok, dediler, Ama S. Demirsoy bu konuşmasını içinde Rıza Kuas'ın da bulunduğu 60 sendikacının yanında yaptı. Rıza Kuas konuşmasında herşeyi söyledi bu soruna hiç değinmedi. Buda gösteriyor ki Rıza Kuas söylediğini kabul etmiştir. dediler. Dönüp dolaşıp aynı şeyi söylediler hep, sonunda Rıza Kuas'ın 60 sendikacının da bulunduğu toplantıdaki konuşmasını dinledik. Kuas;

"Türk-İş idarecileri kuruluştan bu yana hükümetten talimat alıyorlar. Böyle sendikacılık olmaz. Bir hükümet düşüyor, yerine yenisi geliyor. 600 bin üyeli Türk-İş'de hiç ses yok hiç bir şey söylemiyor. Böyle liderlik böyle sendikacılık olmaz" diyor. **Ama bu sözleri Türk-İş yöneticilerinin Gazetecilere yutturdukları gibi. Demirsoy'un konuşmasının arkasından değil, Demirsoy ve Ziya Hepbir'in konuşmasından önce söylüyor.**

Teyp komedisinden sonra sorular sürüyor. İlkin tanıkların adını açıklamaktan çekinen Tunç daha sonra isimleri açıklıyor. Bunlar; İzmit Lâstik İş Şube Başkanı Atalay Uysal ve Türk-İş Genel sekreter yardımcısı Muzaffer Sıranç. Muzaffer Sıranç'ın toplantıda olması şu soruyu sorduruyor.

— Rıza Kuas gerçekten bu türlü bir konuşma yaptımı? **Muzaffer Sıranç Liderlerine bakarak, tedirgin kararsız, biraz da şaşkın. "Basın toplantısını ben yapmıyorum" diyor.**

Halil Tunç bunu savcıya açıkladık diyor. Savcı karşısında değiliz diyor. Bu sözü toplantı boyunca boyuna tekrarlıyor Tunç.

sonra başka sorular;

— T.İ.P nin "ard niyeti,, dediniz bu nedir?

— Türk-İş'in gerçek maksadı nedir?

— Rıza Kuas Türk-İş yönetim kurulunda görevli değil midir? Bu konuşmayı eğer yaptıysa Türk-iş adına yapmış olamaz mıydı?

— Siz bunu kamu oyuna açıklamadan önce bir başkası çıksaydı ve Türk-iş işçiyi orduya karşı kışkırtıyor deseydi ne cevap verirdiniz.? Doğru düzgün cevap verilmeden geçiştirilen sorular bunlar toplantıdakileri eğlendiren, neşelendiren şeyler.

Cumhuriyet'ten Fikir Otyam, Maden-İş'de başbakanla yaptıkları bir buçuk saatlik konuşmada bu soruna değinip değinmediğini soruyor Demirsoy'a :

— Hayır diye yanıtlıyor Demirsoy. Genel şeylerden bahsettik, yapılacak işlerden diyor.

Otyam, "aile sohbeti" diye mırıldanıyor. Demirsoy'da ses yok.

PERHİZ LÂHANA TURŞUSU HİKÂYESİ

T.İ.P. Bugüne kadar yurt bütünlüğünü, parçalayıcı, bölücü çalışmalar yapmış mıdır? diye soruyorlar.

— Bunu bilemem, bilmiyorum. Adlî merciler bilir bunu diyor Tunç ve ekliyor. Aslında biz T.İ.P. ne karşı değiliz. Bazı açık yanlarına rağmen tüzük ve proğramını mükemmel buluyoruz. Biz bazı yöneticilere karşıyız. Biz sosyalistiz. Sendikacılığın temelinde sosyalizm vardır. Ama biz demokratik sosyalistiz diyor. Daha sonra gündem dışı;

— A.I.D. ve başka yabancı kaynaklardan yardım aldığınız doğru mu? Akis dergisinde bu yardımlardan dolayı gururunuzun kırıldığı yazılıyor, ne dersiniz? dediler.

— Evet dedi Demirsoy Dış yardım alıyoruz A.I.D ve Dünya Hür Sendikalar Birliği'nden Ayda 100 bin lirayı bulan bu yardımı eğitim işlerinde harcıyoruz. Bu 1968 yılına dek böylece sürecek. İşçi aidatlarını iki misline çıkarmayı düşünüyoruz. Bina için 2 milyon lira bağış 2 milyon lira 0,75 faizle 20 yıl vadeyle borç alıyoruz. Borç ve yardım almak istemiyoruz diyor Demirsoy utangaç.

ACI SON YANİ SONUÇ :

Dağ fare doğurdu sonrada fareden korkmaya başladı üstüne çıkacak masa arıyor. Başını vuracak duvarı yanlış seçti. Abdülhamid devri özlemcisi.

Safsata devri bitti. Tüfek tersine patlıyor artık. Anayasa güvenliği altında ve anayasanın tastamam esksiksiz uygulanmasını isteyen ve bunun için mücadele eden bir siyasî örgüte hem de işçi haklarını, emeği temel ilke kabuleden bir kuruluşa artık çamur atmak, taş atmak, jurnallamak sökmüyor.

Gözünüzü açın Tarihî görevinizi yapmıyorsanız. Bunları yapacak akılbaşında adamlar aranızda var. Özel çıkar, koltuk kavgaları daha bilmem neler peşinde koşacağınıza çöken madenlere, vurulan işçilere, yirmi yılda 90 bin yaralı 1700 ölü veren Zonguldak işçilerine bakın.

Yeter olsun artık.

OLAYLARIN BAŞLANGICI

Son günlerin en önemli olayı TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Halil Tunç'un TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ Genel Sekreteri Rıza Kuas tarafından, Kozlu olayları sırasında söylendiğini iddia ettiği sözleri açıklaması oldu. Halil Tunç'a göre; Rıza Kuas Kozlu olayları sırasında işçiyi orduya karşı kışkırtmak istemiştir. Halil Tunç bu açıklamayı 9 nisan 1965 günü İzmirde yapıyor ve savcılıkta alınan ifadesinde söylediklerini açıklamaya hazır olduğunu ekliyordu.

TÜRK-İŞ Genel Sekreterine bakılırsa olay şöyle olmuştu : "Zonguldak olayları sırasında TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ Genel Sekreteri büyük telaş içinde TÜRK-İŞ merkezine geldi. Hazır bulunanlar önünde şu konuşma yapıldı :

— TÜRK-İŞ ne duruyor? Bütün işçilere emir versin, hedef Zonguldak desin, onları çarpışmaya çağırsın.

— Orduya karşı mı?

— Evet ... Onlara karşı.

— Öyle ise siz emir verin onlara.

— Biz henüz o güce erişemedik. O güce eriştiğimiz zaman esasen yapacağız. Bunları anlatan TÜRK-İŞ Genel Sekreteri "olayın savcılığa intikal etmesinden son derece memnunuz" diye konuşmasını sürdürüyor ve TİP ni ihtilalci sosyalizm'le suçluyordu.

ÖNCESİ

Olayı anlamak için biraz öncelere gitmek azıcık belleğimizi kurcalamak gerekiyor. Dörtlü karma hükümetin kuruluşundan hemen sonra TİP Karma'nın bütün politikasını protesto etmek amacıyla Akhisar'da bir miting düzenlemişti. Hatırlanacağı gibi miting özellikle AP'lilerin düzenledikleri saldırılara uğramış fakat TİP'lilerin ağırbaşlı ve kararlı davranışları karşısında başarıya ulaşmamıştı. Arkasından TİP'nin Kırkkalede düzenlediği toplantıda gene APnin yönettiği saldırılara uğramıştı. Bu iki olay anayasayı hükümetin koruyamadığını ya da korumak istemediğini açıkça gösteriyordu. Birinci olaydan sonra başbakanla görüşen TİP Genel Başkanı Mehmet A'i AYBAR, hükümetin olaylara engel olacağı yolunda kesin söz aldı. AYBAR Kırıkkale olayından sonra ise Başbakan'a bir telgraf çekerek bundan böyle TİP lilerin anayasayı çiğnetmemek ve kendilerini kanları pahasına da olsa korunmakta karalı olduklarını belirtti.

Bütün bunların yanında gazetelerde çıkan haberler dikkatleri yeni gelişmelere doğru çekti. "Politik faaliyet gösterdikleri ihbar edilen" öğrenci örgütleri hakkında soruşturma açıldığı haberini, TİP'le ilgileri bulunan öğrenci birliklerinin kapatılacağı haberi izledi. Özellikle ikincisi çok iyi bir ön belirti idi. Neden AP ya da CHP ile ilgileri olan dernekler değilde TİP le ilgisi olan dernekler sorusu kafalara takıldı. AP ve CHP ile açık ilgileri olan, onların istekleri ile yürüyüşler düzenleyen binalar taşlayıp tabelalar indiren ve bu partilerce beslendikleri bilinen öğrenci birliklerinin dokunulmazlığı mı vardı? Yoksa TİP anayasa koruncası altında değilmiydi? Bu dernekler kapatılacaksa ilkin TİP in kapatılması gerekmezmiydi? Ne var ki bu davranışın açık bir sindirme politikası olduğu sözlerden kaçmadı. Çünkü TİP ile ilgisi bulunan bir derneğin kapatılması ancak Anayasayı ve yasaları çiğnemekle olurdu. Bütün bu korkutmacalar sonuç vermeyince başka bir yola gidildi. Bu, hiçbir zaman eskimiyen düşmanı kendi silâhı ile vurmak taktiği idi. Bir işçi partisine karşı gene bir işçi örgütü çıkarılıyordu.

SORULAR :

Yalnız olayların bu ge'işimi son olayın gerçekliği hakkında ciddi kuşkular yarattı ve birtakım sorular sorulmasına yol açtı.

1 — Sosyalist bir devrim ordu ile işçinin çarpışmasından nasıl doğar? Böyle bir çatışma faşist bir düzen getirmez mi?

2 — Orduya söven Nuri Beşer'e geçmiş olsun telgrafı çeken, yardım edenler aynı TÜRK-İŞ yöneticileri değilmiydiler? Bugün gösterdikleri duyarlığı o gün neden göstermediler?

3 — Bu denli yurtsever olan TÜRK-İŞ yöneticileri neden bir aydan beri susmaktadırlar? Yoksa tehlikeyi geç haber vermek yursteverlik mi oldu?

Kuas emekçinin yanında

3 — Kozlu olaylarının TÜRK-İŞ in saygınlığını sarsıp partiyi güçlendirmesi, yanında TÜRK-İŞ e karşı bir dayanışma konseyinin kurulması TÜRK-İŞ yöneticilerinde "Koltuk elden gidiyor" kaygusunu uyandırmış olmasın?

5 — Demokratik olduklarını söyleyen TÜRK-İŞ yöneticileri demokrasiyi de anayasayı da yaralıyan TİP e saldırılar karşısında neden sustular?

6 — TÜRK-İŞ yöneticileri devrimin onun bunun istemesi ile olamıyacağını bunu ancak ortamın yaratacağını bilmezler mi? Türkiyede böyle bir ortamın yokluğu açıkca belli değilmidir?

Sorular daha da çoğaltılabilir. Ne varki bunun gereği yoktur. Büyük ölçüde Amerikalıların desteği ile yaşayan bir sendikadan başka ne beklenebilir. Amerikalı ünlü politikacı Henry Cabot Lodge'un oğlu, az gelişmiş ülkeleri sömürmeyi sürdürebilmek için oralarda ki sendikaların elde edilmesi gerektiği yolunda öğütler veriyordu. Bu öğütlerin Türkiye'de yerine getirildiği şu son olayla bir kez daha ortaya çıkıyor. Böylece ilerici bir güç olmaları gereken sendikalar gelişmeyi önleyici bir etken olarak dış kapitalzmin hizmetine girmiş oluyor.

TİP'İN TEPKİSİ

Halil Tunç'un sözlerini RIZA KUAS iftira olarak niteledi. Ertesi gün bir basın toplantısı düzenleyen Genel Başkan AYBAR ise bu konuda şunları söyledi :

"Bu bir siyasi skandaldır. TİP in işçiyi orduyla çarpışmaya tahrik ettiği iddiası bir yalandır. Bunun yalan olduğunu bu yalanı uyduranlarda bu yalandan faydalanmaya kalkışanlarda biliyorlar" demiş, aklı başında hiçkimsenin TİP in ihtilâl hazırladığına inanmıyacağını, bu suçlamayı yapanların gözlerinin dönmüş olacağını belirtmiştir. AYBAR daha sonra "ve gerçektende gözler dönmüştür. Çünkü halk uyanmaktadır. Haklarına sahip çıkmaktadır. Ve bu bozuk düzenin bütün yolsuzlukları gözler önüne serilmektedir. BU BOZUK DÜZENİN SÜRMESİNDE MENFAATİ OLANLAR HALKIN UYANIŞINI TİP İN VARLIĞINDA SİNDİRMEK EZMEK HAYALİNE KAPILMIŞLARDIR? Bütün engelleri birbir yenerek TİP in önümüzdeki seçimlere girme hakkını kazanması ve bunun

(Devamı 11. Sayfada)

ÇAĞIMIZIN İNSANI VE POLİTİKA

İnsanoğlu, tarihi boyunca kendikendisinin bilincine vararak durmadan kendisini tanımlıyor ve kendisinin ne olduğunu bilmeye, öğrenmeye çalışıyor. Ama insanoğlu hiç bir zaman kendisini kesinlikle tanımlıyamıyor, yani kendikeninin tam bilincine varamıyor. Çünkü insanoğlu çağıyla birlikte değişmekte, yeni nitelikler kazanarak değerlenmektedir. Çağıyla birlikteki bu değişimlerinde insanoğlu kendini tanımak, tanımlamak için uğraşmaktadır.

"Düşünüyorum, öyleyse varım!" yargısı, "İnsan, düşünen hayvandır" gözleminin bir tanımlamasıdır. "İnsan, düşünen hayvandır" yargısından çok önceleri de elbet insanoğlu düşünüyordu, ama ancak Descartes'la ve o çağda kendisindeki düşünce eyleminin bilincine varmış oldu. Bu demektir ki, artık insanoğlu düşüncesinin bilincine vardıktan sonra, düşünmeyenler varsayılamazlar. Örneğin balık, onun balık olduğunu bilen insanlar için balıktır, ama kendisinin balık olduğu bilincine varamadığı için balık kendisi için balık değildir.

"İnsan, iki ayaklı hayvandır.", "İnsan, yaratıkların en mükemmelidir.", "İnsan, iradeli hayvandır.", "İnsan, gülen hayvandır.", "İnsan, âlet yapan hayvandır.", "İnsan, toplumsal hayvandır.", "İnsan, politik hayvandır.", "İnsan, sınıfsal hayvandır." gibi tanımlar, insanoğlunun belli çağlar içinde kendindeki niteliklerin bilincine vararak kendikendini tanımlamasıdır. Çağları içindeki bu tanımlamalar doğru, ama gelecek çağlar içinde de hepsi eksiktir.

Çağımızda insan nedir? Öyle görülüyor ki, üstüste büyük savaşların umarsız bıraktığı; kendi yarattığı tekniğe genellikle sahip olamadığı için tekniğin boyunduruğu altına giren; geleneksel üstyapı kurumlarına sığışamıyan, ama o dar kalıpları çatlatıp kendine yeni kalıplar da yaratamıyan, buyüzden kendine gittikçe yabancılaşan; bitürlü sahibi olmadığı endüstri çağının ezdiği ve yalnızlaştırdığı insan, varlığını koruyabilmek için kendine bitek kurtuluş yolu bulabilmiş : örgütselleşmek... Çağımızın insanı, tekbaşına eksik kalmakta, kendi kendini bütünleyebilmek, varolabilmek için örgütler içinde korunabilmektedir. Politik, toplumsal ve sınıfsal olan insan, bireysel varlığını bile, bireysel güçleri içinde koruyamaz olunca, varlığını sürdürebilmek ve koruyabilmek için tek kurtuluş yolunu örgütselleşmekte buluyor. Örgütselleşmemiş, tekbaşına insan, ezilmek, tükenmek, yokolmak durumundadır. Çağımızda insanoğlu, özgürlüğünü ve bu özgürlüğünü kazanabilmek için de sorumlarını, ancak bağlı bulunduğu örgütler içinde buluyor. Örgütsel olmayan insan, çağımızda ne özgürdür, ne de sorumludur, yani çağının sorumunu taşımamaktadır. Çağımızın en büyük özelliği, insanın örgütsel olmasıdır. Öyle ki, bu çağda örgütsel yaratık olduğunun bilincine varmamış insan, balık olduğunu bilmeyen balık durumundadır.

İnsanoğlunun bugün örgütsel yaratık olduğunun en belirgin gözlemi, insansal ürünlerin hiçbirisinin tek kişinin çabasıyla ortaya çıkmamasıdır. Eski çağlarda, mikrobu bulan, şu asıvı yapan, şu fizik kuralını bulan tek tek kişiler bellidir. Oysa çağımızda, füzeleri yapan, uzay gemilerini yapan, uzay kanunlarını bulan kişilerin adlarını bile bilmiyoruz; bilmiyoruz, çünkü bunlar tek kişi değil, örgütlerdir. Çağımızda bilim, örgütsel ürün olmuştur. Ensonunda tek kişiye dayanan sanat bile, kaynakları bakımından örgütsel bir yaratmadır.

Çağımızda insan, sendikaya, partiye, derneğe, birliğe üye olmadıkça, birçok bağlarla kendini sınırlayıp sorum yükümlenmedikçe, özgür olamıyacak, varlığını koruyamıyacaktır.

Toplumun egemen sınıfları, sömürülen sınıfların bilinçlenmemeleri için, önce onların örgütselleşmelerine, : yani çağdaş insan olmalarına engel olmak istemişler, ama temel zorlama karşısında bunu beceremeyince, bukez de örgütselleşmeyi amacından uzaklaştırarak yozlaştırma yoluna gitmişlerdir. İnsan, dernek, sendika, birlik üyesi olacak, ama bu örgütler politikayla uğraşmıyacak. Yani bu, tek insanı bölmek, parçalamak, dağıtmaktır. Oysa örgütselleşmenin amacıysa, insanın kendini bütünlemesi, kendini varedip korumasıdır.

Örneğin "Öğrenci dernekleri politikayla uğraşmıyacak!" yada "Sendikalar politikayla uğraşmamalı!" dedikleri zaman, bu sözün insanı dağıtıp parçalamaktan, kendisinin örgütsel varlık olduğu bilincine vardırmamaktan başka amacı yoktur. Politika nedir, nasıl bişeydir ki, bir öğrenci derneği, bir sendika onunla uğraşmıyacak? Yada bu soruyu şöyle değiştirebiliriz : Dernekler ve sendikalar politikayla uğraşmıyacaksa, ya neyle uğraşacak?

Bu soruyu cevaplandırmadan önce bir geçmiş olayı anlatayım.

Yıl 1945 ... Memurların politika yapmaları, politikayla uğraşmaları yasaklanmış. Adliye Müfettişi olan Esat Âdil Müstecaplıoğlu, Tan Gazetesinde yazdığı fıkralarda politika bulunduğu iddiasıyla ağırceza mahkemesine verildi. Bu fıkralarda politika bulunup bulunmadığını araştırma işini, mahkeme, İstanbul Üniveristesinden üç profesörden kurulu bilirkişiye verdi. (Prof. Hilmi Ziya Ülken, Prof. Ziyaettin Fahri Fındıkoğlu, üçüncüsünü unuttum.) Bu üç profesör, yazıların politik olduğuna değgin rapor verdi. Profesörler, düşüncelerini açıklamaları için, mahkemeye çağrıldı. Esat Âdil, yazıların niçin politik olduğunu sordu. Birçok şeyler söylediler. (Örneğin biri, yazılar günlük olduğu için politiktir, deyince, kendisine, bu iddiaya göre, günlük yumurtanın da politik olması gerektiği hatırlatıldı.) Üç profesör, sözkonusu fıkraların neden politik olduğunu isbat edemedikleri için, Esat Âdil beraet etti.

Oysa o yazılar, tam politikti. Başka türlü nasıl olabilir? Neyin politik olup olmadığını bize kim, nasıl belirliyebilir? Çünkü politika, insan yaşamının her alanda, her türlü eylem ve işlemini kapsayan davranışların tümüdür. Bir örnek vereyim. Öğrenci dernekleri, örneğin, üniversite harçlarının kaldırılması için bir kampanya açmış olsalar, bu kampanya bugün tıpkı milletvekillerinin ödeneklerine yapılması istenen zam ve bu zamma karşı gelmek gibi, bir politik iş olur.

Parlamento, yasa yapar. Yasaların içine, insan eylemlerinin tümü de girer ve bunların hepsi de politiktir, ayrıca hepsi de birbirine ayrılmaz biçimde bağlı ve içiçedir.

Çağımızda örgütsel varlık olan insan, her türlü örgütün içinde isteristemez politika yapmaktadır. Engeller karşısında politika yapmadığını sandığı zaman da, yine bir başka politikanın içindedir. Örneğin, üniversite harçlarına karşı gelmemek, harçların kalmasını sağlamak yoluyla, yine bir politika değildir de nedir?

Çağımızda örgütsel varlık olan insan, herhangi bir örgütün içine girdiği anda, politikanın içindedir; girmeyince de çağının insanı değil, yani çağındaki niteliğinin bilincine varmış değildir.

Aziz NESİN

Hür Dünyanın Barbarlığı: Vietnam'daki Vahşet Savaşı

Bertrand Russell

Dünya politikasının acı verici bir görünüşü de liberallerin ve hattâ sosyalistlerin Soğuk Harbin arkasındaki büyük ve kudretli kuvvetler temel varsayımını kabullenmelidir. A.B.D.' nin başka ulusların devletlerarası yakınlaşmalarına karışması kutsal sayılmıştır. Eğer bu memleketlerin sosyal ve politik siyasetleri özel acarlık ekonomik akımına uymamışsa, A.B.D. nin karışması memnuniyetle kabul edilmiştir. Tek ve birleşik kapitalizmin ve onun denizler ötesi taahhütlerinin Amerikan ulusal çıkarlarıyla nasıl bağdaştığını gün ışığına çıkartma yerine; Liberaller ve bir çok sosyalistler bu uğursuz el çabukluğunu kabullenmişlerdir. Amerikan siyasî yaşamındaki Sol'u ustaca elimine eden yine bu el çabukluğudur. Kongo'daki girişkenlik kutsaldır. Eğer onlar tehdit edilmişlerse, bir an önce "özgürlüğün" tehlikede olduğu ilân edilir ve Amerikan Hükûmeti ile silâhları o bölgeye meyleder. Eğer Vietnam'da ulusal bir uyanış olagelirse Amerikan saldırısına "dış saldırıya cevap" denir - Sanki Çin sınırındaki bu ülke kendi ulusal toprağının bir parçasıdır.

"Dissent" (Bir Amerikan dergisi) üç ayda bir yayınlanan ve toplumcu olduğunu ileri süren bir dergidir. 1964 yılı yaz baskısında Vietnam hakkında bir çok makaleler göze çarpmaktadır. "Vietnamda Son Fırsat" başlıklı yazısında şöyle der : "Artık Amerikan askeri yetkilileri bile Güney Vietnam'daki savaşın kazanılmasından ümidi kesmişlerdir. Şimdiki sorun, kayıpları en aza indirmektedir. Bugün sürdürülen politika Vietnam toplumunu ümitsiz bir aşınmaya sürüklemekten öteye gidememektedir. Fakat Amerika'nın bu ülkeden çekilmesinin daha da korkunç bir davranış olacağı unutulmamalıdır. Çünkü Kominістlerin el altına alması bir kaç - kaç sorunu olacak ve haliyle komünistlerle çarpışacak olanlar boğazlanacaktır. Bu acı iç savaştan sonra bu insanları kendi kaderleriyle başbaşa bırakmak büyük bir duygusuzluk örneği olur."

Bu anlatım; A.B.D.'nin oynadığı gerçek oyunun içyüzünden haberi olmıyan iyiniyetli Amerikan vatandaşlarının dünya sorunlarında ve örneğin Vietnam'daki anlaşmazlıklarda bilmemezliklerini ve karışıklılıkları kısaca anlatır.

Dissent" bu kanuda korkunç bir yanılmaya düşmektedir. Ben şimdiyedek. A.B.D. tarafından Güney Vietnam köylüleri üzerine bahse tutuşulan bu değin korkunç veya bu değin yıkıcı veya bu değin "Kelbiyun" felsefesinin belirtileri olan bir savaş görmedim. Bu savaş bireysel özgürlüğe, ulusal egemenliğe ve toplumsal geçim genişliğine karşı olan kayıtsızlığı dile getiren öyle bir olaydır ki, A.B.D.'nin askerî ve siyasî gruplarını bazan açıkça, bazan perde arkasından yöneten çıkarcıların tipik özellikleri arasındadır.

Dosyalarım Vietnam'daki korkunç zâlimlikleri dile getiren birçok materyalleri içine almaktadır. Gerçeklerin sıkı bir gözden geçirilmesi aslı-ötesi oymıyan masalları gün ışığına çıkaracaktır.

KIBRIS YUNANİSTAN'A MI VERİLİYOR?

Kıbrıs arabulucusu Galo Plaza'nın raporunu açıklaması ile Türkiye'nin Kıbrıs konusunda uluslararası düzlemdeki durumu biraz daha sarsıldı. Plaza raporunda 1959 Londra-Zürich anlaşmalarının uygulama olanağı olmadığını dolayısıyla bu andlaşmaların görüşmelere temel olamıyacağını, 1963'ten önce ki durumun ise siyasal ve psikolojik nedenler yüzünden geri gelemiyeceğini açıklıyordu. Gene Plaza'ya göre federasyon karşılıklı göçler gerektireceğinden ve gelecekte Türkiye ile Yunanistan arasında sınır anlaşmazlıkları doğurabileceğinden insanlık dışı ve tehlikelidir. Bağımsız bir Kıbrıs kurulmalıdır. Ancak bu Kıbrıs isterse Yunanistan'a katılabilmelidir. 1959 andlaşmaları kaldırılmalı enazından değiştirilmelidir.

Gazetelerimiz bu raporu enosis ve federasyonun mezar taşları olarak verdilerse de, raporun enosise doğru bir atlama taşı olduğu anlaşıldı. Doğrusu bundan başka birşey beklenemezdi. Nedenini işin temeline ve Galo Plaza'nın kimliğine inerek açıklamak kolaydır.

KAPİTALİZM VE PLAZA NIN KİMLİĞİ :

Kıbrıs sorunu ve buna Türkiye'nin karıştırılması İngiliz çıkarlarının korunması temelinden doğmuştur. Bugün Kıbrıs'ın önemi, Ortadoğu petrolleri ve Kıbrıs'ın zengin maden kaynakları üzerindeki Amerikan-İngiliz çıkarlarını sürdürme isteğinden geliyor. Bunun yanında Ortadoğu'yu denetlemek bakımından da stratejik bir önem sözkonusudur.

Kıbrıs sorununun çözülmesinde baştan beri iki görüş vardır. Birincisi Kıbrıs'ın Yunanistan'a verilmesi yani enosis, ikincisi federal bağımsız Kıbrıs.

Bağımsız bir Kıbrısta İngiliz-Amerikan çıkarlarının sürdürülemiyeceğini anlayan batılı kapitalistler enosiste karar kılmışlardır. Eski Amerikan dışişleri bakanlarından Acheson'ın İnönü hükümetine sunduğu tasarı Kıbrıs'ı Yunanistan'a veriyordu. Bu öneri reddedilince birtakım oyunlara girişildi. İşte bu oyunlardan birinin maşası Plaza'dır. Galo Plaza Amerika'nın görüşlerini tam bir bağlılıkla Birleşmiş Milletler arabulucusunun görüşleri olarak sunmuştur. Galo Plaza Ekvator'un eski cumhurbaşkanıdır. Bunun yanında Plaza, büyük çiftlikleri olan bir hayvan yetiştiricisidir. Ekvator'un Amerikan uydusu olması bir yana, hızlı bir kapitalist olan Plaza'nın, kapitalizmin dolayısıyla Amerika'nın çıkarlarına karşı durabileceği düşünülemezdi.

Kıbrıs sorununun başında kesin bir çözüm öne süremiyen Türk Hükümeti, sonunda federasyon savında karar kıldı. Hükümet Londra ve Zürih andlaşmalarının yürürlüğü konusunda titiz davranmıştır ve bunu başkalarına benimsetebilmeyi büyük başarı saymıştır. Yalnız görülmüştür ki Kıbrıs uluslararası bir sorundur. Ve Türkiye'nin durumu bu alanda azyıftır. İnönü hükümeti bu gerçekten yürüyerek çıkarları ve eğilimleri, bağımsızlık dolayısıyla federasyondan yana olan Sovyet bloku ve azgelişmiş ülkelerle ilişkilerimizi geliştirmek yoluna girmişti. Birleşmiş Milletler Genel Kurul toplantısının belirsiz bir tarihe ertelenmesi gözlerin arabulucuya çevrilmesine yol açmıştır. Ne var ki arabulucu efendilerinin çıkarını bir yana itememiş raporunu enosisten yana vermiştir.

ÇIKMAZ :

Türk hükümeti şimdi tam bir çıkmaz içindedir. Amerika ve NATO enosisten yanadır. Oysa bağımsızlık görüşünü destekleyen Sovyet Rusya ile ilişkiler kurulmasına "tehlikeli alakalar" adını bugünün iktidarı muhalefetteyken takmıştır. Gene iktidar Sovyet dışişleri bakanı Gromiko'nun Türkiye'ye gelişini geciktirmiştir. Gromiko'ya Türk görüşünün benimsetilmesi Türkiye'ye büyük yararlar sağlayabilirdi. Ayrıca hükümet Amerika'ya bağlılık politikasını sürdürmekte direnmektedir. Türkiyenin içişlerine Amerikanın karışıp karışmadığı yolundaki bir soruya dışişleri bakanı şu cevabı vermiştir : "Herhangi bir ülkenin Türkiyenin içişlerine müdahale etmesini aklıma bile getiremem. Amerika'yı bu gibi tertiplerin dışında addederim. Böyle bir şeye ihtimal vermek bile Türkiye ile Amerika arasındaki münasebetlerin devam edemiyeceğini tescil olur. Dışişleri bakanına İnönü hükümeti sırasında Kıbrısa müdahaleleri kimin engellediğini, bir Amerikan ortaklığına bir Türk işletmesinden alacağı olan 10 milyon lirayı devlet hazinesinden kimin ödettiğini sormak gerekir. Çin Halk Cumhuriyetini tanıma konusunda ilkin oldukça olumlu demeç veren dışişleri bakanı CENTO toplantısından sonra neden birden bire olumsuz tutum takındı?

CENTO toplantısından dönen İngiliz bakanı M. Stewart Plaza raporunun görüşmelere temel olabileceğini, bir kıyıya itilmemesi gerektiğini belirtmiştir. Gene ayni gün açıklama yapan Hasan Işık'ın sözlerinden Amerika'nın da bu görüşte olduğu anlaşılıyor. Hasan Işık, görüşümüzü yalnız İran ve Pakistan'ın bundan önce olduğu gibi şimdide desteklediğini belirtiyor. Ayrıca Amerika ve İngiltere'nin hem anlaşmaları yürürlükte sayması hemde Plaza raporunun anlaşmalara temel olabileceğini söylemesi tam bir avutma politikası güttüklerini gösteriyor.

Amaç açıktır. Türkiye'yi oyalamak ve Kıbrısta'ki Türk direnmesini zayıflatıp kırılmasını beklemek.

Devamı 11. Sayfada

SOSYALİZM ve BAZI SORUNLAR

Sadun AREN

I. Sosyalizm insanın insan tarafından sömürülmesine imkân vermeyen bir düzen olarak tanımlanır. İnsanın insanı sömürmesinin, zamanımızda tek vasıtası, üretim araçlarının özel mülkiyet elinde bulunması olduğuna göre, sosyalizmin tek gerçekleştirme yolu bu araçların özel mülkiyet konusu olmaktan çıkarılıp topluma maledilmesidir. Bu sebebten dolayı, sosyalizmi, üretim araçlarının kamu mülkiyetinde olduğu bir iktisat düzeni olarak tanımlamak da mümkündür. Bu tanımlamanın, uygulamaya yol göstermek ve çeşitli yanıltıcı yorumlara imkân vermemek gibi bir üstünlüğü vardır.

Sosyalizmin bu şekilde tanımlanmasının, onun sadece kuru bir iktisat meselesi olarak anlaşılması gibi bir tehlikesi vardır. Halbuki sosyalizm sadece bir üretim organizasyonu meselesi değil, fakat bütün bir hayat meselesidir. Sosyalizmin temel amacı, insan kişiliğinin geliştirilmesi ve onun maddî olduğu kadar manevî mutluluğunun da devamlı olarak artırılmasıdır.

II. Sosyalizm hakkında yukarda verdiğimiz tanımlamalara bakıp, onun bir ahlâkî düzen, bir yolu olduğu sonucu çıkarılmamalıdır. Böyle bir anlayış çok yanlış olur ve bizi sosyalist mücadelede tamamiyle ters yollara sürükler. Meselâ böyle bir anlayış, çabalarımızı hakim sınıfları sosyalist olmaya ikna etmeye yöneltmemizi gerektirir. Çünkü mademki sosyalizm bir akıl ve ahlâk meselesidir ve gene mademki vermek durumunda olanlar hakim sınıflardır, o halde onların sosyalist olmaları lâzımdır. Emekçileri sosyalist yapmak lüzumsuzdur.

Açıktır ki böyle bir sosyalizm anlayışı yalnız yanlış değil, fakat tehlikelidir de. Eğer böyle bir sosyalizm anlayışı benimsenir ve farzı muhal başarıya da ulaşırsa, sosyalizm değil, fakat geniş bir hayırseverlik ve sadaka sistemi kurulmuş olur.

III. Eşitsizlik ve insanın insan tarafından sömürülmesi yalnız çağımızda değil, çok eski zamanlarda da vardı. Eski çağlardan sosyalist akımların olmayışı, elbette ki, o zamanlardaki insanların daha akılsız ve daha ahlâksız oldukları ile izah edilemez. Ya da diğer bir deyimle, sosyalist fikirlerin sanayi inkılâbiyle birlikte doğmuş olması, insanların bu tarihten itibaren akıllandıkları ve ahlâklandıkları ile izah edilemez. Kaldı ki, sosyalist akım hakim sınıflardan değil, fakat işçi sınıfının yaşantısından doğmuştur.

Bu gözlemler sosyalizmin zihnî bir oluş, bir ahlâk ve sevkat meselesi değil, fakat sosyal bir olgu, tarihî gelişmenin bir ürünü olduğunu ortaya koymaktadır. Sosyalizmi ancak bu gerçekliği ile kavradığımız taktirde, davranışlarımızı ve hareketin idaresini isabetli bir şekilde tayin edebiliriz.

IV. Şimdi sosyalizmin tarih içindeki oluşunu ve yerini kısaca görelim. Bu paragraftaki maksadımız, tarihî oluşu sıhhat ve sadakatle takip etmekten ziyade sosyalizmin mahiyetini ortaya çıkarmaktır.

İnsanlar ancak kendilerini geçindirebilecek kadar bir üretim gücüne sahip oldukları çağlarda, tabiî olarak bir hakim sınıfın meydana gelmesine imkân yoktu. Çünkü hakim bir sınıf doğrudan doğruya üretim yapmayan ve kendilerini üreticilere besleten kişilerden meydana gelir. Üreticilerde kendilerinden başkalarını da besleyecek güç olmayınca, elbette ki, bir hakim sınıf da teşekkül edemezdi. Bu sebebten, ne zaman ki üretim gücü, üreticinin kendi ihtiyaçlarından fazla bir hasıla elde etmeye imkân vermiştir, o zaman bazı kimseler doğrudan doğruya üretim yapmak zorunluğundan kurtulmuş ve böylece bir hakim sınıf türemiştir. Bu hakim sınıf, sanayi inkılâbına gelinceye kadar, esas itibariyle, toplumu ve bu arada geleneksel üretim düzenini yöneten din adamlarıyla, toplumu yabancılardan koruyan askerlerden müteşekkildi. Hakim sınıflar toplum için yararlı bir iş yapıyorlar, bunun karşılığında da imtiyazlı ve rahat bir hayat yaşıyorlardı.

Bu hakim sınıfların kudreti, toplumu idare etmedeki bilgilerine dayanıyordu. Bu bilgi çağlara göre, Nil nehrinin ne zaman taşacağını, ekimin ve hasadın ne zaman yapılacağını, hastalara nasıl bakılacağını, sulama tesislerinin nasıl inşa edileceğini, komşularla nasıl ticaret yapılacağını, nasıl savaşılacağını ve genel olarak toplum mevcut şartlara göre en elverişli şekilde organize etmeyi bilmekti.

Toplumun üretim gücü zayıf, yani üreticilerden başkalarını beslemek için ayrılabilen ürün az olduğundon, hakim sınıflar da sayı olarak azdı. Zaten hakim sınıflar da, imtiyazlarını korumak için, sayılarını dar tutmak istiyor ve kendilerine has bilgileri geniş kütlelere öğretmek istemiyordu. Bu nun içindir ki üretim imkânları arttığı zamanlarda, bunu halkın yararına kullanmıyor türlü şekillerde israf ediyordu. Bugün bile hayretle seyrettiğimiz pramitleri ve muhteşem mabed ve sarayları, toplumun üretim gücünün toplum yararına kullanmamak için bulunmuş israf yolları olarak düşünebiliriz. (Şüphesiz ki bunu bazı insanların halka kötülük yapmak için buldukları haince plânlar olarak değil, fakat hakim sınıfların yüzyıllarca süren tecrübelerinin sonucu olan an'aneleşmiş davranışları ve değerler sistemi olarak anlamak lâzımdır) Çünkü açıktır ki, hakim sınıflar, imtiyazlarını, ancak halkı cahil tutmak ve böylece kendilerine muhtaç bir durumda bırakmak suretiye devam ettirebilirlerdi.

Bu şartlar altında, büyük halk kütlesinin hakim sınıfları bertaraf etmek akıllarından bile geçmezdi, geçemezdi. Çünkü bu taktirde tabiatın ve düşmanlarının karşısında yapayalnız ve acz içinde kalırlardı.

V. Eski çağları burada bırakıp 18. yüzyıla atladığımız zaman, Batı Avrupada, konumuz bakımından şöyle bir manzara görüyoruz : Bir tarafta krallar, asillerin, ve din adamlarının temsil ettiği eski hâkim sınıflar, diğer taraftan da sanayi ve ticareti (modern üretim düzenini) elinde tutan yeni bir sınıf (burjuvazi), topluma kumanda etmek bakımından karşı karşıya gelmişlerdir. Mevcut üretim tekniği, burjuvaziyi topluma yararlı bir sınıf olarak belirliyordu. Eski hâkim sınıfların yapısı, yeni üretim tekniğini kullanmaya ve geliştirmeye elverişli değildi. Bu sebebten halk burjuvaziden yana çıktı ve mücadede eski hâkim sınıflar yenilerek kapitalist sınıfın hâkimiyeti kuruldu.

Kapitalist sınıf üretim gücünü büyük ölçüde geliştirdi. Artan üretim imkânları bilginin gelişmesine zemin hazırladı. Diğer taraftan kapitalizmin gelişmesi eğitimin halka yayılmasını da zorunlu kılıyordu. Böylece kapitalizm geliştikçe hâkim kapitalist sınıf da bilgi tekelini kaybetmeye başladı. Böylece zamanımızda, tarihte ilk defa olarak, halk herşeyiyle kendi kendini idare edebilecek durumu geçmiş bulunmaktadır. Diğer bir değimle, artık, üretimin ve genel olarak toplumun idaresi ve geliştirilmesi için, halktan ayrılmış, imtiyazlı bir hâkim sınıfa lüzum kalmamıştır.

Diğer taraftan, hâkim kapitalist sınıfın yaşantısı ve zihniyeti ve bu sınıfın temel varlık şartı olan üretim araçlarındaki özel mülkiyet, üretim tekniğindeki ve dünya şartlarındaki gelişmelere ayak uyduramamakta, bunlara aykırı düşmekte ve böylece toplumsal gelişmeye engel olmaktadır. Bu sebebten dolayı da, hakim kapitalist sınıfın değişmesi bir zorunluk halini almış bulunmaktadır. Ancak ne var ki, mevcut hakim sınıf iktidarını kaybedince onun yerini, şimdiye kadar olduğu gibi diğer bir hakim sınıf almayacak, iktidar bütünüyle topluma geçecektir.

Bu tahlil genel mahiyette olup, esas itibariyle, gelişmiş batı memleketlerinin tarihi tecrübelerine dayanmaktadır. Bu sebebten hatıra, pek tabii olarak, üç önemli soru gelmektedir.

Birinci soru, yukardaki izahlara göre, sosyalizmin evvelâ gelişmiş memleketlerde gerçekleşmesi lâzım geldiği halde, niçin böyle olmadığıdır. Gerçekten Batıda kapitalizm hâlâ devam etmektedir.

Bu sorunun sevabı şudur : Batının gelişmiş memleketleri, bütün dünya içinde düşünüldükdükten adeta bir hakim sınıf teşkil ederler. Diğer bir değimle, geri kalmış memleketlere na-

zararı bunlar hakim memleketlerdir ve bu hakimiyetini devam ettirme çabası içindedirler. Bu çaba, kendi içlerindeki sosyalist akımların karşısına dikilmiş en büyük engeldir. Çünkü açıktır ki, kendi memleketinde sömürmeyi kaldırmış bir memleketin, başka memleketlerdeki sömürmeye devam etmesi -imkânsız olmasa bile- çözümlenmesi kolay olmayan bir çelişmedir. Diğer taraftan başka memleketleri sömüren bir memleketin bundan vazgeçmesi, elbette ki, bir bütün olarak o memleketin yararına değildir. Kısacası, gelişmiş memleketlerin sosyalist olmamaların nın sebebi, bunların emperyalist olmalarıdır. Emperyalizme imkân kalmadığı, ya da artık kârlı olmayacak kadar pahalı olduğu gün, bu memleketlerin de sür'atle sosyalist olacaklarından şüphe etmemek gerekir.

İkinci soru, yukarıda izlediğimiz evrimleri tamamlamamış, yani kapitalizmleri gelişmemiş memleketlerde sosyalizmin gerçekleşmesinin mümkün olup olmadığı meselesidir.

Bilindiği gibi bunun mümkün olduğunu gösteren örnekler vardır. Bu sebebten bir ispat değil, fakat bir izah bahis konusudur. Bizim izahımız şöyledir :

Hatırlanacağı üzere yukarda sosyalizm temel şartının imtiyazlı bir hakim sınıf ihtiyacının ortadan kalkması olduğunu belirtmiştik. Bu şartın gerçekleşmesi için kapitalizmin gelişmiş olması gerekmez. Gerekli olan unsur, eğitimin halka yayılmış olması ve böylece üretimi ve memleket idaresini yürütecek yetenekte halk çocuklarının mevcudiyetidir. Gerek teknik, gerek genel idarede halk çocuklarının eğitiminin mevcut olduğu her toplumda, sosyalizmin temel şartı var demektir. Bu şart Türkiye için fazlasıyla mevcuttur. Atatürk ihtilâlinin halkçı niteliği sayesinde hakim sınıfların dışında önemli bir kitle eğitilmiş ve bu gelenek devam edegelmiştir. (Teknik ve idarî bir kadrodan tamamiyle yoksun olan çok geri kalmış memleketlerde hangi iktisadî sistemin seçileceği, iktidarı fiilen elinde tutan birkaç aydının şahsî eğilimleriyle dış tesirlerin yönüne bağlıdır.)

Nihayet üçüncü soru şudur : Az gelişmiş memleketlerde mevcut hakim sınıflara kim karşı çıkacak ve sosyalizmi gerçekleştirecektir?

Bilindiği gibi gelişmiş memleketlerde sosyalizmi gerçekleştirecek temel sosyal güç işçi sınıfıdır. Ancak, azgelişmiş memleketlerde, tarifi icabı, kapitalizm gelişmemiş olduğundan işçi sınıfı da gelişmemiştir. Bu sebebten çok defa, sosyalizmi gerçekleştirmek için kapitalizmin gelişmesini beklemek lâzım geldiği öne sürülür. Bu fikrin doğru olan tarafı, sosyalist ideolojinin doğması için kapitalizmin gelişmesinin zorunlu oluşudur. Açıktır ki, Batı memleketlerinde kapitalizm gelişmemiş olsaydı, elbetteki, sosyalizm diye bir fikir akımı da ortaya çıkmazdı. Ancak gene açıktır ki, sosyalist fikir akımı bir kere meydana çıktıktan sonra, bunun başka memleketler tarafından benimsenmesi ve uygulanması için bu memleketlerde de aynı şartların bulunması gerekmez.

Bunu şöyle bir benzetmeyle de açıklayabiliriz : Çiçek aşısının bulunabilmesi için bir toplumun mutlaka çiçek hastalığına maruz kalmış olması lâzımdır. Elbetteki çiçek hastalığı olmasaydı çiçek aşısı da bulunamazdı. Fakat, çiçek aşısı bulunduktan sonra, bunun başka bir toplum tarafından benimsenmesi ve kullanılması için onun da çiçek hastalığı salgınına uğraması gerekmez.

Tıpkı bunun gibi, sosyalizmin de dünyanın bir yerinde kapitalist gelişmenin bir sonucu olarak doğmasından sonra, dünyanın diğer taraflarında da bir teşkilâtlanma Biçimi (bir ilâç) olarak benimsenmesinin de hiç bir garabeti, bilime aykırı hiçbir tarafı yoktur.

Mesele böyle kavranınca, imtiyazlı hakim sınıflar dışındaki bütün insanların -ki bunların hepsi emeği ile geçinen kimselerdir- sosyalizmden yana olacakları ve onu gerçekleştirecek gücü teşkil edecekleri kendiliğinden meydana çıkar. Çünkü bütün bu kimseler sosyalizmden yarar görecekler, zarar görmeyeceklerdir.

Ancak şurası da muhakkaktır ki, sosyalist mücadelenin şiddetine göre, bu çeşitli emekçi sınıfların mücadeledeki sıraları da farklı olacaktır. Eğer Mücadele çok sert olursa, ön safta en uyanık, en örgütlü, en çok kazanacak ve en az kaybedecek sınıf (dar mânâda işçi sınıfı) bulunacak ve onları ayını ölçüye göre diğer sınıflar izleyeceklerdir. Söylemeye bile lüzum yoktur ki, en başta da, menşeleri ne olursa olsun, inanmış bir toplumcu aydın gurubu bulunacaktır.

Mücadelenin sert olmadığı, yani demokratik bir siyasî mekanizma içinde cereyan etmesi halinde, elbetteki bu sıralama gene de mevcut olacak, fakat kesinliğini kaybedecek ve dolayısiyle pratikteki önemi de azalacaktır.

İçten dileğimiz, memleketimizdeki mücadelenin demokratik usullere riayet edilerek cereyan etmesidir.

Fransa'nın Siyasî Hayatında Partilerin Rolü

Fransa'da de Gaulle iktidarının her fırsatta tekrarladığı bir iddia varsa, o da geleneksel siyasî partiler sisteminin iflâs ettiğidir. İktidarın dediğine bakılırsa, şimdiki partiler modern bir devletin idare ihtiyaçlarını karşılıyacak ne güce, ne de ehliyete sahiptirler. Bizi ilgilendiren esas husus bu görüşün iktidarın tekelinde kalmayıp çok daha geniş fikir çevrelerine yayılmış olmasıdır. Halen Fransız siyasî ilimcilerinin en fazla tartıştıkları konulardan biri de budur.

Olaylar :

Bilindiği gibi vatandaşlar, siyasî partilerin faaliyetlerine çeşitli şekillerde katılabilirler. Bunların en alt kademesi oy verme yoluyla katılmadır. En üst kademe ise faal üyeliktir. Şimdi bu çeşitli seviyelerde Fransızların partilere gösterdikleri ilgi derecesini ölçmeye çalışalım.

1876'dan günümüze kadar yapılan incelemeler, ortalama olarak seçmenlerin % 22,5 - % 25 inin sandık başına gelmediklerini göstermektedir. Yalnız bu ortalama oran seçimden seçime büyük değişikliklere uğramaktadır. Şöyle ki, 1958 ve 1962 yıllarında referandumların hemen akabinde yapılan genel seçimlere katılma oranı, referandumlara nazaran % 8 düşük olmuştur. Bu gözlemlerden çıkarabileceğimiz sonuç, oylamaların, siyasî yönlerinin ağırlığı oranında vatandaşın ilgisini kazanabildikleridir. Belediye seçimlerine nazaran genel seçimlerin çok daha oy topladığına bakılırsa bu görüşün isabeti anlaşılır.

Seçimlere katılma oranları hakkında yapılan incelemeler, vatandaşların siyasî davranışları hakkında daha başka ilgi çekici sonuçlara varmayı (mümkün kılmıştır. Örneğin, yaşama seviyesinin yükselmesi, sosyal intibak derecesi gibi unsurların bu ilgiyi körükledikleri görülmüştür.

1951 den bugüne kadar Fransa'da yapılan 4 genel seçimin ortalamasına bakılırsa, oyların % 42, 8 i solcu partilere (Komünistler ve Sosyalistler), % 23, 4 ü sağcılara (de Gaulle' ün taraftarları ve aşırı sağcılar), % 21,64 ü orta yolcu partilere (Radikaller ve Cumhuriyetçi Halkçılar), % 15,02 si de bağımsızlara gitmiştir. 1962 seçimlerinde ise de Gaulle'ün partisi istisnaî bir başarı gösterip oyların % 31, 9 unu almıştır. Fakat bu son seçimlerde solcular oyların % 36, 8 ini elde etmişlerdir. Bu oy çoğunluğuna rağmen Fransa'da sol cephenin iktidara gelemeyişinin sebebi komünistlerle sosyalistlerin bir türlü anlaşamamalarıdır.

Seçmenlik kademesinden sonra siyasî partilere esas katılma yolu üyeliktir. Hemen şunu belirtelim ki Fransızlar parti üyeliğine pek iltifat etmemektedirler. Almanya, İngiltere gibi Batı'nın diğer gelişmiş ülkelerinde partilere kayıtlı olanların sayısı yüz binleri, hattâ milyonları aşarken Fransa'da yüzbinin üstünde üyeye sahip olmak istisnadır. Bu bakımdan öteden beri "büyük parti" unvanını hak eden tek kuruluş Komünist Partisidir. Yirmi yıldır çeşitli adlar altında zaman zaman ortaya çıkan ve daima de Gaulle'ün liderliğine sığınan partiler üye toplamaktan ziyade kütle hareketlerini çerçevelemeye ve başkanlarıyla halk tabakalarını temas ettirmeye uğraşmaktadırlar. Bu partilerin büyüklüğü bir şahsa bağlı olduğundan geçici olmaya mahkûmdur.

İkinci Dünya Savaşından 1947-48 senelerine kadar geçen devre Fransız siyasi partilerinin altın devridir. Faşizmin yenilmesinde faal rol oynıyan sol partiler ve bilhassa Komünist Partisi, bu devrede istisnaî bir gelişme göstermişlerdir. Bu sonuncu parti bir milyona yakın üye kaydetmeye muvaffak olmuştur. Fakat 1948 den itibaren partiler hızla güçlerini yitirmeye başlamışlardır. 1962 de verilen rakkamlara göre Komünist Partisinin üye sayısı 400.000, Sosyalistlerin ise ancak 100.000 dir.

Fransa'nın Siyasî Hayatında Partilerin Rolü

Görüldüğü gibi Fransa'da parti üyeliği gelişmiş durumda değildir. Yine 1962'de yapılmış bir incelemeye göre seçmenlerin ancak % 2 si bir siyasî partiye kayıtlıdır. Faal üyelerin yani militanların sayısı ise çok daha azdır. Bu durumun sebeplerini aşağıda inceliyeceğiz.

Sebepler :

1791 yılından beri Fransa'da çeşitli rejimlerin meşruiyeti daima tartışma konusu olmuştur. Fakat bu geleneksel muhalefetle partiler rejiminin doğurduğu bıkkınlığı izah etmek mümkün değildir. Fransız vatandaşı haklı olarak, III. Cumhuriyet'in mezarını kazan düşman karşısında devleti aciz bırakan, IV. Cumhuriyet'i de siyasî bir çıkmaza sürükleyen kısır parti kavgalarından bezmiştir. Millet, daha geniş görüşlü ve bugünkü temel meselelerine bir çözüm getirebilecek siyasî kuruluşların ihtiyacını hissetmektedir.

Diğer taraftan tekniğin gittikçe ilerlemesi bazı tartışma konularının anlaşılmasını iyice güç hale getirmiştir. Siyasî bir eğitimden mahrum olan kütleler, bu meselelerin hallini maharetine inandıkları birkaç şahsın eline bırakmayı tercih etmektedirler. Fakat yukarıda da söylediğimiz gibi, hayat seviyesi yükseldikçe halkın siyasete verdiği önem artmak eğilimindedir. Böyle bir artış yoksa suç ne halkta, ne iktisadî gelişmede, fakat buna uymasını bilemiyen sosyal ve siyasî düzendedir. Fransa'da bu sorumluluğu geniş ölçüde siyasî partilerin kendileri taşımaktadır. Aczlerinin belli başlı sebeplerinden biri, içinde bulundukları büyük dağınıklılıktır. Bazı siyasî akımları birkaç parti temsil ederken bazılarının hiç temsilcisi yoktur, örneğin son dört seçimde oyların % 4, 67 sini toplıyan aşırı sağcılar, bu durumdadır. Solcu partilerin yakınlaşma teşebbüsleri ise hep suya düşmektedir. Son belediye seçimlerinin gösterdiği gibi Sosyalistler birçok şehirde birleşik listeleri hazırlarken sağcı adayları Komünistlere tercih etmişlerdir. Düşman kardeşlerin bu tutumu Fransa'da sol cepheyi zayıflatmaktadır.

Bir taraftan bu dağınıklık devam ederken diğer taraftan Fransız siyasî partileri esaslı bir ideolojik buhran geçirmektedir. Herhalde zaafların en önemli sebebi budur. Bilindiği gibi her ideoloji belirli toplumsal şartlardan doğmaktadır. Bu şartlar değiştikçe ideolojilerin kendilerini değişen dünyaya uydurmaları gerekir. Aksi halde havada kalmaya mahkûmdurlar. İdeoloji buhranı tabiatıyla en çok sağcı partilerle musallat olmaktadır. Zira tarifleri icabı bu partiler, ya mevcudun muhafazasına yahut da geçmişin yeniden canlanmasına uğraşmaktadırlar. Hızlı gelişme çağlarında fikir bakımından yaya kalmaları anlaşılması güç bir mesele değildir. De Gaulle'ün milliyetçi ve militarist nutukları, Avrupa'ya ergeç hakim olacak birlikçi ve barışçı güçlerle çatışmaktadır.

Fakat günümüzün Fransa'sında ideoloji buhranı esaslı olarak solcu partileri sarsmaktadır. Yarının dünyasını müjdelemek iddiasında olan bu partiler için mesele hayatîdir. İdeoloji bunların şuurudur. Şuursuz topluluklar olaylar tarafından sürüklenmeye mahkûmdur. Tarih ancak bilgi ve akılla ona hakim olmak isteyenlerin emrine girer. Fransız Sosyalist Partisi bu gerçeği unutmuş gibidir. Bu partinin doktrini yavaş yavaş yol gösterici vasfını kaybedip basit bir propaganda silâhı mahiyetini almaktadır. 192[illegible] ye kadar aşırı solu temsil ed[illegible] Sosyalist partisi artık orta yolcuların sol kanadını işgal etmektedir. Komünistler ise aksi hataya düşüp ideolojilerini ve bünyelerini değişen dünya şartlarına uydurmaya bir türlü yanaşmamışlardır. Partinin bu tutumuna karşı tepki gittikçe artmaktadır. Son zamanlarda 100 kadar Komünist fikir adamı ve Komünist Gençlik Teşkilâtı, Parti'yi demokratik tartışmaya davet etmişlerdir.

Fransız siyasî hayatının bu manzarası karşısında bazı düşünürler partiler sisteminin ölüme mahkûm olduğuna iddia etmektedirler. Bizim de katıldığımız diğer bir görüşe göre ise, siyasî partiler demokrasinin ve genel olarak etkili herhangi bir siyasî düzenin vazgeçilmez unsurlarıdırlar. Fransız siyasî partileri bu ödevlerini yerine getirebilmek için günümüze özgü top'umsal verileri hesaba katarak yeniden teşkilâtlanmaya mecburdurlar. Yalnız bu bünye değişikliğinin bir anlam kazanması için esasında, çağımızın temel meselelerini cevaplandıran canlı ideolojilerin yer alması kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Cem Eroğul

OLAYLARIN GETİRDİKLERİ

Geçirdiğimiz ay ve son hafta Türkiye'de yönetici sınıfların demokrasiyi ve özgürlüğü baltalama hareketleriyle dolup taştı. Türkiye baskı dönemine yeniden, hızla girmiş bulunuyor.

Uyanış ve Bilinç :

Martın 11 inci günü Kozlu'da maden işçileri Liyakat zammının ayrıcalıksız dağıtımını istediklerinden ocaklarına inmediler. Bu, Türk emekçisinin bilinçle eşitsizliğe karşı koyuşunun sevindirici bir belirtisiydi. Ciğerlerinin dörtte üçü yok olan, yerin altında insan gücünün sınırlarını zorlayarak, üstelik bu çalışmalarının karşılığı olan paranın yarısını bile almadan yaşayan emekçilerin bu küçücük isteği kurşunla cevaplandı. Artık açıkça belli oluyordu ki bugüne dek türlü dolaplarla baskı altında tutulmuş, eli kolu bağlanmış ve uyutulmaya çalışılmış olan Türk işçisi bir silkiniş içindedir. Bu silkiniş de kaba güçle durdurulmak isteniyor. Oysa uyanmaya başlamış ve kendi çıkarının bilincinde bir halkı ne uyutmak ne de isteklerine set çekmek kimsenin elinde değildir.

Yıllardır çıkarlarını korumak için sapıkça davranışlarda bulunan ve sınıf çatışması doğurduğu iddia edilerek bir çok yazar ve yurttaşımızı mahkum eden egemen sınıftan kimseler, artık kendileri sınıf çatışmasını körükleyen sözler etmeye ve davranışlarda bulunmaya başladılar. Çalışan ve herşeyimizi ona borçlu olduğumuz sınıfa "amele" diyerek artık burjuvalardan, ağalardan, sermayecilerden kesin bir ayrılığın gerekliliğini Çalışma Bakanı gösterdi.

İki işçinin öldürülmesi kamu oyunda büyük tepki doğurdu. Basının çok büyük bir bölümü her zaman olduğu gibi yönetici zümrelerle işbirliği yaparak bu işçi hareketine "isyan" "Kanunsuz" sıfatlarını yakıştırmak yoluyla kamuoyunu saptırmaya çalıştılar. Ne var ki sağduyu işçiden yanaydı, yöneticilerin tutumu apaçıktı ve Çalışma Bakanı birçok çevrelerden kötü puanlar aldı.

Kozlu'daki işçi hareketi yüzünden Türkiye birkaç gergin gün yaşadı. Bu gerginliğin yokedilmesi için hiç yoktan Kıbrıs sorunu alevlendirildi. Tarihte bir çok dikkatörün kullandığı bu yöntemin, günümüzdeki amacı da aynı idi : iç huzursuzluğu yatıştırmak için dikkati dışarı çekmek. Bu etkili yöntem başarıya ulaşıyordu ki bu sırada gözler yine Kozlu olaylarına çevrildi. Bunun nedeni SBF Fikir Kulübü'nün düzenlediği "Kozlu'da silâh kullanılmasını Protesto" amacını güden yürüyüş idi. Yürüyüş 100 kadar öğrencinin katılmasıyla oldu. Bu sayı azlığı belli çevrelerce öğrenciler arasında yaratılan terörün sonucuydu. SBF yönetim kurulu yürüyüşü yönetenlere bayrak ve sancak vermemek kararı aldı. Böylece emeğe sıkılan kurşunun karşısında olmadığını gösterdi ve bu yüzden bayraksız ama önde iki kara yas pankartı ile yüründü.

Sonuçlar :

Yürüyüş sonuçları göz önüne alınırsa çok başarılı idi. Bu yürüyüşle ilk kez Türk gençliği dünya gençliği içinde bir yeri olduğunu belli etti. Yurt sorunlarıyla çok temele inerek ilgilenişi ve öte yandan halk üniversiteli ilişkisini kesin ve dolaysız kurması yüzünden bundan sonraki gelişmeler için olumlu bir başlangıçı getirdi.

Yürüyüşle ilgili en önemli sonuç Türk-İş'in tutumuyla doğdu. "İşçi Üniversiteli Ortak Bildirisi"ne imza atan gerçek işçi sendikalarıyla sermayenin emrinde olan Türk-İş arasındaki ayrım belirginleşti. Türk-İş bildiriye imza atan ve böylece

DİALEKTİK METOD

Henri LEFEBVRE

Çeviren : Ömür SEZGİN

Bilimde ilerlemek için her çaba, her tartışma tezlerin karşılaştırılması usulünü kullanır : evet ve hayır, kabul ve tenkit.

Bu kolayca kabul edilecek kadar açık ve bilinen bir şeydir.

Fakat, karşılaşan bu karşıt tezler nereden geliyor? Burada mesele zorlaşıyor. Fazla derinine inmeden genel olarak, düşünen ve konuşan fertler arasındaki ayrılıkların kendi hatalarından, düşüncelerinin yetersizliğinden ileri geldiği kabul edilir. Yeterince güçlü olsalar, daha derine inebilseler, gerekli yeteneklere sahip olsalardı (sezgi veya deha) derhal gerçeği kavrıyabilirlerdi.

Birçok filozof ve sağ duyuca kabul edilen bu teori, düşüncedeki karşıtlıkları sadece düşüncenin yetersizliğine bağlıyor : her insan düşüncesi eksiktir. Bu açıklamayı atmak mı gerekir? Şüphesiz hayır. Çoğunlukla daha etraflı bir inceleme uyuşmayı ve karşıtlıklardan kurtulmayı sağlar (pratik ve önemsiz gerçek bir tartışma bunu gösterir). Bununla beraber bu teori yetmiyor : iki önemli noktayı hesaba katmıyor.

Önce, karşılaşan tezler sadece farklı veya ayrı değildir. Birbirlerine karşıt ve bazan da çelişme halindedirler. Ve bu yüzden çatışmaktadırlar. Çok basit bir örnek alalım : biri beyaz, diğeri siyah diyorsa birbirlerini anlıyabiliyorlar, çünkü aynı şey üzerinde tartışıyorlar, bir eşyanın rengi. Ve şüphesiz bu eşyanın incelenmesi onun siyah mı, yoksa beyaz mı olduğunu ortaya çıkarabilir; yine de, eğer gri ise, üstünde gölgeler varsa veya değişiyorsa o kadar kolay değildir. Ve üstelik tartışma olabilmesi için beyaz ve siyah eşyaların var olması gereklidir. Demek ki mevcut karşıt tezlerin tek kaynağı tartışanların düşüncesi (filozofların dediği gibi öznel bilinç) değildir.

İkinci olarak, söz konusu teori, bu tezlerin çatışmasının, kolayca vazgeçilebilir bir araştırmanın basit bir sonucu olmadığını unutuyor. Şüphesiz hayalî olarak filozof birden nesneler alemine girebilir; bu nesnelere geçen saf bir esprit'nin öğrenebileceği gibi, mutlak gerçeği bir anda kavradığını (yani metafizik olarak) hayal edebilir. Fakat bu sadece hayal ve rüyadır. Gerçekte, her insan gibi filozof da gerçeği aramağa, daha önceden elde edilmiş bütün bilgileri, varsayımları, deneyleri bütün karşıtlıkları ile karşılaştırarak adım adım ilerlemeğe mecburdur.

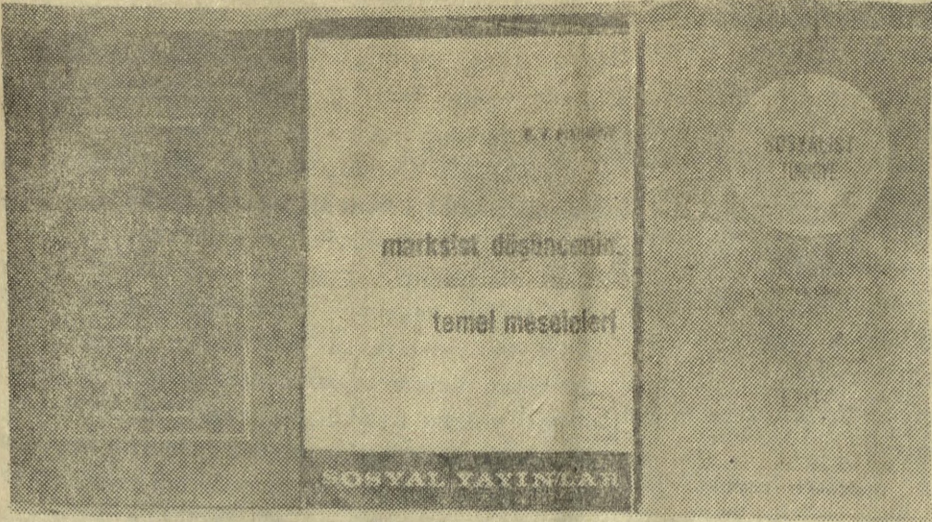
Böylece çok önemli bir sonuca varılıyor.

İnsan düşüncesindeki (her an, her yerde ortaya çıkan) karşıtlıklar temel bir sorun ortaya koyuyorlar. Bu karşıtlıkların kaynağı, hiç olmazsa kısmen, aynı anda bir şeyin bütün görünüşlerini kavrıyamıyan ve anlamak için bütünü parçalamağa (analiz etmeğe) mecbur olan insan düşüncesinin yetersizliğindedir. Fakat her düşüncenin bu tek yönlülüğü karşıtlıkları açıklamağa yetmiyor. Bizzat eşyalarda da bu karşıtlıkların bir temeli olduğunu kabul etmek gerekir. Başka deyimle, insanların öznel bilinçlerinde ve düşüncelerindeki karşıtlıkların nesnel (objektif) ve gerçek (réel) bir temeli var. Eğer evet ve hayır varsa, sadece gerçeklerin (réalités) çok görünüşlü olduğundan değil, fakat değişen ve çelişen görünüşleri olduğundandır. Ve o zaman(gerçek nesneleri bir anda kavrıyamıyan insan düşüncesi, hareket halindeki gerçeklere ve gerçek çelişmelere ulaşabilmek için kendi güçlükleri ve çelişmeleri arasında yavaş yavaş ilerlemeğe mecbur oluyor.

Çelişmelerin ortaya koyduğu bu temel sorum karşısında zekâ ve akıl için iki davranış mümkündür.

Ya bütün çelişmeler toptan saçma (absurde) sayılır. Görünüşte ve sun'i olduğu, sadece insan düşüncesinin zaaflarından ve gerçeği (vérité) bir kerede kavrıyamadığımızdan meydana geldikleri ilân olunur. O zaman zorunlu olarak bu gerçeğin, onu kavramak isteyen insan çabasından evvel olduğu varsayılır.

(Sürecek)

Toplatılan kitaplar : Ne ilk ne de son

emeğin gerçekten yanında olan sendikalara ve sorumlu üniversite gençliğine çattı. Bununla ayrı bir sendika birliği kurma düşüncesi doğdu. Bu düşünceye önderlik eden Türkiye Petrol İşçileri Federasyonu Başkanı Mehmet Kılınç gerçek sendikacıya yaraşır bir davranış göstererek işçi adına ama sermaye çıkarına oynanan oyunun su yüzüne çıkmasına yardım etti. Ayrıca Pancar-iş'in yürüyüşteki tutumu olumlu bir örnektir. Durumun düzeltilmesiyle ilgili yeni adımlar bekleniyor.

Toplatılan Kitaplar :

Anayasa düzenine olduğu kadar Türk kültürüne indirilen darbe geçen ay iki kitabın aynı günde toplatılması oldu. Kitap apaçıktır ki egemen sınıfların kendi ideolojilerine karşı duydukları güvensizliğin sonucudur. Artık bu düzenin işleyişini gerekli kılan bütün kanıtlar çürümüştür. Yapılacak tek şey zorla, zorbaca haklı düşüncelere direnmek, ellerindeki araçları da bu ilkel çıkarlarını engellemek için kullanmak olacaktır.

Bilgiden, kitaptan korku ancak diktatörlerin yüreklerinde yatar, ve onlar en üst yasaları bile hiçe sayarak düzenlerini korumak çabasındadırlar. Oysa uyanmaya başlayan bir toplumda bu gibi yeni atılımların arkası kesilmeyecektir, değil kitapları toplatmak konuşmayı bile yasaklamak temelleri çöken bir düzeni ayakta tutmaya yardım edemez.

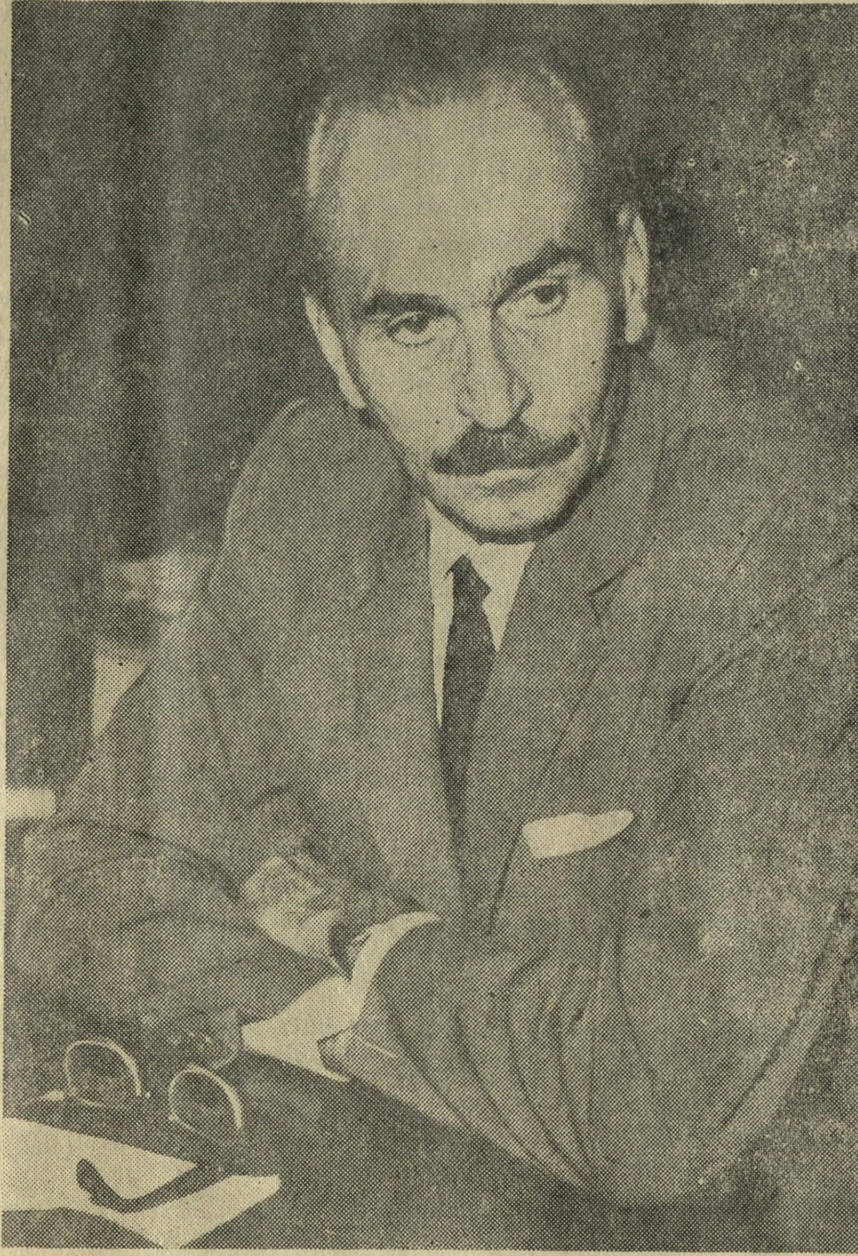
Öğrenim egemen sınıfların işine gelmemektedir. Çünkü türlü haksızlıkları olağan göstermek ancak halkın bilgisizliğinden yararlanarak başarılabilir. Oysa halk bilince gerçeklerden çıkarak varmaktadır. Bu güne dek geciktirilen uyanış artık gerçekleşme yolundadır. "Türkiyenin siyasi ortamı bunu kaldırmaz" "Halk bu düşünceleri hazmedemez" sloganları iflâs etmiştir. Buna egemen sınıflar da inanmışlardır ki doğruları yalınca anlatan kitapları toplatma yoluna girmişlerdir.

TRT Sorunu :

Türkiye'de burjuvalar, ağalar, kapkaççı sermaye çevreleri büyük bir bunalım içine girmişlerdir. Bütün yayın araçlarını ellerinde tutmalarına karşın TRT kurumu'nun tarafsızlığı üzerinde tuhaf bir tartışma yaratıyorlar. Artık Radyo'da bilimsel olmak, gerekli olanı halka duyurmak değil yalnızca "Senden mi. benden mi söz etsin" tartışması yapılıyor. Meclisteki tartışmalarıyla kamu oyuna eğitim, kültür ve ahlak düzeylerini de iletmiş oluyorlar.

Türkiye Radyoları müzik programlarının yozluğu, sözlü proğramların da gerçeklerden uzak ve yanlış tutumda oluşuyla tam bir taraflılığın içindedir. Egemen sınıfların sesini duyurmakta onlara alabildiğince yardımcı olmaktadır. Onların istediği tarafsızlık bütün burjuva ve ağa partilerine eşit olanak sağlamakla belirecektir. Halkın sorunlarından uzak ve temeldeki rahatsızlıklara değinmeden verilen haberler, röportajlarda ve sözlü programlarda havadan lâfla vakit geçirmeler ancak halkı baskı altında tutmakta bir araçtır. Zaten radyonun tarafsızlığı bir masaldır, bugün egemen sınıfların çıkarına çalışan radyolar, yarın emekçi halkın yanında, onun sesini duyurmak görevini yüklenecektir.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ KONYA KONGRESİ

İnancımız bütün, yüreğimiz korkusuzdur.

Kongre, zengin kapalı sinema sahiplerinin salonlarını kiralamamaları yüzünden, Selçuk Açıkhava Sineması'nda yapıldı. Kongrenin en büyük özelliği Anadolu'yu tam anlamı ile yansıtması idi. Bütün parti üyeleri ve görevlileri Konya'lı küçük esnaf ve işçilerdi. Bu, her hallerinden açıkca belli oluyordu. Yoksul giyinişlerinin içinde; kendilerine ve içinde bulundukları kuruluşa duydukları güven onlara bir kat daha onur veriyordu. Halktan yana bir parti nasıl olur, bir partinin örgütünü ellerinin nasırları ile emekçiler nasıl onurlu ve başarılı yönettiler görmek gerekti. Gerçekten insana güven, inan veriyordu.

Bu arada kandırılmış halk çoçuklarını saldırtma çabası sonuç vermedi. Gerek TİP'lilerin gerekse güvenlik kuvvetlerinin yerinde ve gerçekten değer verilmesi gereken davranışları ile olay çıkartmaya yeltenenler dışarı atılınca, kongre tam bir düzenlik içinde başladı ve bu düzen içinde sona erdi. Bu arada şunu belirtmek gerek ki yasalar uygulanınca, anayasa egemen olunca, hiçbir parti kongresi basılamaz, Nitekim son olay da gösterdi ki Hükûmet kararlı olunca bir takım ard niyetli, olay çıkarmaya hevesli kimseleri etkisiz kılmak çok kolaydır.

Kongrede raporlar okunup eski yönetim kurulu arındıktan sonra yurt ve dünya sorunları üzerinde konuşmalar yapıldı. TİP Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar ile genel sekreteri Rıza Kuas'ın mesajları okundu.

AYBAR'IN MESAJI :

Aybar mesajında şöyle diyordu :

"Sevgili kardeşlerim, TİP'in Konya'daki ilk kongresine katılamadığım için çok üzgünüm. Takdir edersiniz ki, şu sıralarda Genel Merkez'den ayrılmam mümkün değildi. Alçakca bir tertiple partimizin varlığında emekçi halkımızın haklarını ve mücadelesini vurmak, partimizin varlığında Anayasa'yı çiğnemek isteyenlerin bu oyunlarını boşa çıkarmak başta gelen vazifemizdir. Çıkarları, yabancıların yurdumuzda ortaklığını etmek olan, emek gücümüzü ve yurdumuzun servetlerini yabancılarla ortaklaşa sömürmekte bulunan kapkaçcı tüccarlar ve toprak ağalarının zararlı nüfuz ve hakimiyeti uzun sürmeyecektir.

Çünkü emekten, emekçi halktan yana bir anayasamız var; bu bir.

Kapkaçcılar, toprak ağaları heybetli görünüşlerine rağmen acz içindedirler. Halka iş, ekmek bile veremez duruma düşmüşlerdir; bu iki.

Ve en önemlisi, emekçi halkımız, uyanmakta, haklarına sahip çıkmakta, kendi öz partisi olan TİP saflarında toplanıp teşkilâtlanmaktadır; bu üç.

Bütün bunlardan dolayı önümüzdeki milletvekili seçimlerini umutla bekliyoruz.

Büyük Meclis'e emekçi halkın temsilcileri mutlak girecek ve kara bahtımız o günden sonra değişmeye başlıyacaktır. Seçimlerde başarı kazanmak için hepimiz seferber olacağız. Önümüzdeki aylarda başta gelen düşüncemiz ve emeklerimizin yöneldiği ilk hedef 10 Ekim'de yapılacak seçimler olmalıdır.

Güzel günler, âdil günler, yaşamaktan korkmadığımız, çoluğumuzun çocuğumuzun yarınından umut kesmediğimiz günler, her sabah yaşama sevinci ile uyandığımız güzel günler uzak değildir.

Elele mutlu yarınlara doğru!

Yaşasın Emekçi Halkımız!

Yaşasın demokratik, barışçı sosyal adalete kavuşmuş yarının Türkiye'si!

Yaşasın emekçi halkımızın biricik kurtuluş umudu TİP!

İnancımız bütün, yüreğimiz korkusuzdur.

Mehmet Ali Aybar"

KUAS'IN MESAJI

Rıza Kuas'ın mesajı ise şöyleydi :

"TİP Konya İli Kongre Başkanlığına, TİP'in yeni bir örgütü olan ilimizin gelecek için umut dolu kongresini yapmaktasınız.

Yurdumuzun mutlu yarınlara ulaşması ve yoksul insanların yurdu olmaktan kurtarılarak uygar uluslar düzeyine kavuşturulması hepimizin müşterek amacını kapsamaktadır.

Bu amaç uğrunda gösterdiğiniz çabalar gelecekteki mes'ut Türkiye'nin yaratılmasını gerçekleştireceğinden, kongrenizin mutlu sonucu hazırlayacak nitelikte olmasını diler, bütün dertli kardeşlerime gönül dolusu sevgi ve saygılarımı sunarım.

Gen. Sek.
Rıza Kuas"

PROF. AREN'İN KONUŞMASI

Bundan sonra sözü Prof. Sadun Aren aldı. Konuşmasına TİP'e türlü yerlerde saldırılar olduğunu belirterek başladı ve bunun nedenlerini anlatacağını söyledi. Prof. Aren özetle dediki :

"Hepimizin bildiği gibi Türkiye az gelişmiş ülkelerdendir. Yani kalkınmak zorundadır.Türkiye'nin kalkınması hem halkın mutluluğu için gereklidir, hem de bağımsız, özgür bir devlet olması buna bağlıdır.

Kalkınmak için kaynaklarımızı kullanmak, değerlendirmek zorundayız. Eğer biz bunları değerlendiremezsek, yabancılar gelir kullanırlar. Doğal kaynaklarımızı, petrolümüzü, madenlerimizi gelir yabancılar işletirler. İş gücümüzü ya kendi ülkelerine götürerek ya da kendileri buraya gelerek kullanırlar. Böylece kaynaklarımızdan başkaları yararlanır.

Türkiye Cumhuriyet'ten bu yana neden kalkınamadı? Cumhuriyetle birlikte 1930 a dek özel sektör eliyle bir kalkınma denendi. 1930 da bunun çıkmaza girmesi yüzünden devletçiliğe kaymak zorunluluğu doğdu. 1930 39 arası yurdumuzda bir şeyler yapılabildi. Savaştan sonra yabancı sermayenin desteğini almak yoluna gidildi. Ne varki bu, Türkiye'yi 27 Mayıs Devrimi'ne getirdi. Devrim'den sonra ise gene özel sektör ve yabancı sermaye temel alınarak, bunları plânlama ile kalkınma yolu dendi. Plânın üçüncü yılındayız. Açıkca görülüyorki bu da kalkınmamızı sağlıyamıyor. Türkiye gene yabancılara çok verip az alıyor. Gene ticaret dengemiz açık veriyor. Türkiye'nin borçları boyuna artıyor. Yani tam bir çıkmazdayız.

Bunun nedeni, yurdun asıl hakiminin, toprak ağaları ve sermayeciler olmasıdır. Bunlar kalkınmayı istemezler. Çünkü halkı sömürmeyi o zaman sürdüremiyeceklerini bilirler. Sömürme halkın geri kalmasına bağlıdır. Böyle bazı hakların verilmesi yeni haklar istenmesini gerektirir. Toprak ağaları ve sermayeciler bunu vermek istemezler. Bu yüzden kalkınma işlerine gelmez.

Kalkınmanın ana kaynağı emektir. Sömürülen bir emekçiden şevkle çalışması beklenemez. Çünkü bilir ki çalışan adam, çalışmasının sonunda elde edilen ne denli çok olursa ol-

(Devamı 11. Sayfada)

Türkiye İşçi Partisi Konya Kongresi

sun onun payına düşen değişmeyecektir. Kalkınmamızı, emekçi halkın yararına işlemeyen bir düzen içinde bulunmak engeller.

Düzenin halktan, emekçiden yana işlemeye başlaması ile, kişisel mutluluk gelir. Ve Türkiye'nin bağımsızlığı güven altına alınır.

Türkiye'yi, ağalar ve sermayeciler yanında sömüren üçüncü kuvvet yabancı sermayedir. Bunlar yurt içindeki sömürücüler ile işbirliği yaparlar. Sözde milliyetçi geçinen sömürücüler yabancı sermayeye uşaklık ediyorlar. Manzara şudur. Yabancı emperyalizm ile yerli sömürücüler işbirliği yapmaktırlar. Bir de bunların yardakçıları vardır. Bu üçü birleşip Türk halkını sömürüyorlar. Türkiye'nin kalkınması için bunlara karşı savaşmak gerekir. Bu savaşı başarabilmek için de birtakım şeyler yapılmalıdır.

Bunların başında halkın aydınlatılması gerekir. Yabancılar eskiden kaba güçle ve dışardan ülkeleri fethederken bugün bunun zorluğu karşısında içerden, içerdekilerle birleşerek başka memleketleri fethediyorlar. Bu yüzden halkın uyarılması, yani bunlardan haberi olması gerekir.

Halkın uyarılması yanında sömürücülerin gücünün kaynağı olan düzeneği de kırmak gerekir. Sömürücülerin gücü ellerindeki sermayeden geliyor. Fabrikatör, fabrikası olduğu için işçi karşısında güçlüdür. Bu sermayeyi yavaş yavaş kamuya aktarmak gerekir. Bunun yolu, kamulaştırma ve yeni yapılacak kuruluşları devletin yapmasıdır.

Toprak reformu bu bakımdan şarttır. Toprak, toprak ağasının gücünün kaynağıdır. Ağa halkı midesinden yakalamıştır.

Dış ticareti de devletin yapması gerekir. Bundan elde edilen çok büyük kârlar bir kaç kişinin elinde toplanmaktadır. Dış ticaretin kamulaştırılmasıyla bunlar bu kazanç kaynaklarından yoksun kalarak güçlerini yitirirler. Elbet topluma daha yararlı işler tutarlar

Bankaların, sigortaların da devletelştirilmesi gerekir. Bunlar halkın yararına değil, zenginlerin yararına çalışıyorlar. Kredileri zenginlere veriyorlar. Ereğli Demir Çelik ve petrolün de devletleştirilmesi gerekir.

Bunlar yapılırsa sömürme önlenir. Yeni sömürücülerin yetişmesi önlenir. Yalnız bütün bunları yapabilmek için halkın uyanması, örgütlenmesi gerekir. TİP bunu yapmaya çalışıyor.

İşte bu yüzden çıkarları halkın uyanmasında olanlar bize karşı çıkıyorlar.

Demin dışarı çıkan genç arkadaşlarımız, çıkarken Moskova'ya diye bağırıyorlardı. BİZ, BURADA KALACAĞIZ. Biz ancak Türk halkından komut alırız. Bizim için bütün yabancı ülkeler eşittir. Birine daha çok ötekine daha az yakınlık duymayız. Hepsi ile ilişkilerimizde Türk Halkı'nın, Türkiye'nin çıkarını göz önünde tutarız. Başka ülkeleri sömürmek istemediğimiz gibi KENDİMİZİ DE SÖMÜRTMEYİZ.

Sorun bir bütündür. Parça parça yalnız bizi ilgilendiren yönü ile düşünmek yanlıştır. Benim derdim toprak, dış ticaretin devletleştirilmesinden bana ne diyemeyiz. Hepsi birbirine bağlıdır. Tek başına yapılamaz. Birini yapıp geri kalanını yapmam diyen yalan söylüyor. Yalnız başına iyi bir toprak reformu yapılsa bile başka bir şey değişmemişse, bir kaç yıl sonra eski durum yeniden geri gelir. Toprağı bulan adam, kredi kurumları eskisi gibi işlediği için, yani krediler zengine verildiği için, âlet, tohum, hayvan bulamıyacağı için, toprağını elinden çıkartmak zorunda kalır.

Bu nedenler yüzünden Türkiye İşçi Partisi saldırılara uğruyor. TİP dört yıldır Anayasa'ya bağlılığını ispat etmiştir. Halkın uyarılmasından korkanlar TİP'e karşı çıkıyorlar. Onların amaçları, bu aldatmacayı, kandırmacayı sürdürmektir. Saldırıların anlamı budur.

Bunların demokrasiden anladığı halkı araç olarak kullanıp parsayı aralarında bölüşmektir. Bütün birbirleriyle çatışır görünmelerinin nedeni budur.

Gerçek demokrasi TİP ile başlamıştır. Bunun için Türkiye İşçi Partisi'nden korkulmaktadır. Bundan dolayı sindirmek istiyorlar.

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİLİLER VE PARTİLİ OLMAYAN BİLİNÇLİ EMEKÇİLER BUNDAN HİÇ YILMAYACAK VE SİNMEYECEKLERDİR. Tabii sonuçta karşımızdakiler sinecektir,.

Daha sonra, Ali Karcı, İbrahim Çetkin ve Arslan Başer Kafaoğlu 500 ü aşkın dinleyici topluluğuna çok olumlu ve alkışlarla karşılanan konuşmalar yaptılar.

Olayların Başlangıcı

tescil ve ilân olunması çıkarcıları, dışardaki efendilerini ve bunların maşalarını çileden çıkarmıştır.

Yalanlardan, tertiplerden medet umanlara şunu heber vereyimki çırpınışları boşunadır. Ne yapsalar halkın uyanışına, haklarına sahip çıkmasına ve partimizin başarıya ulaşmasına engel olamıyacaklardır. Anayasa mutlaka hükümran olacaktır."

SONUÇ

Durumun ortaya koyduğu gerçek, bu sözler söylenmiş olsun olmasın, TİP in gelişmesinin toplumu sömüren iç ve dış kapitalistlerin uykularını kaçırdığı ve saldırının bu itkinin sonucu olduğudur. Ayrıca TİP in Parlemento da temsil edilmesi ile işçi haklarının savunuculuğunu partinin yükleneceğini böylece TÜRK-İŞ in etkinliğini yitireceğini anlayan TÜRK-İŞ yöneticilerinin bu korkudan dolayı söz konusu edilen yola sapmış olmaları da düşünülebilir.

Kıbrıs Yunanistan'a mı Veriliyor?

Artık Galo Plaza'nın reddedilmesinin, bunu U'tant'ın kabul edip etmemesinin önemi yoktur. Önemli olan bu olayın Türk Tezini zayıflattığıdır. Kaldı ki Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, Türk Hükümetinin arabulucuyu iki kez red ettiğini söylenmesine karşılık, iki kez arabulucunun görevine devam edeceğini belirtmiştir. Başbakan Ürgüplü bu durumda "öyleyse arabulucu tek başına görevine devam etsin" demek zorunda kalmıştır.

Türkiye'ye düşen, artık Amerika ve İngiltere'nin dümen suyunda bir politika izlemekten vazgeçmek gerektiğini anlaması ve davranışlarını bu gerçeğin ışığında düzenlemesidir. Politika çıkarların çarpışma alanıdır. NATO nun ve çok büyük dostlarımız Amerika ve İngiltere'nin çıkarlarının enazından bu konuda Türkiye'nin çıkarları ile çatıştığı anlaşılmalıdır. Gene bu konuda Kıbrıs'ın, Yunanistan'a dolayısıyla NATO ya verilmesine çıkarları ve eğilimleri açısından karşı olan Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği, Üçüncü Dünya Devletleri ve Çin Halk Cumhuriyeti ile ilişkiler geliştirilmeli veya kurulmalıdır. Bütün bunlar yüzlerce kez söylenmiştir. Ancak şuda bellidir ki bu yola gidilemez. Çünkü Türkiye de eğemenliği ellerinde tutanların çıkarları ile Amerika ve İngiltere'nin çıkarları içiçe girmiştir. Bu ülkelere karşı bir politika güdülmesi bunların çıkarlarını zedeliyeceği için olanaksızdır. Buna izin vermezler. Böyle bir politikayı halkı aldatma araçları (Gazeteler. Radyo vs.) ellerinde olduğu için yürütmeleri pek kolaydır. Kıbrıs Yunanistan'a verilse bile bunlar, bunu halka yutturmanın yolunu bulurlar.

Şimdi iş açıkca büyük dostlarımızın iyi niyetine ve hayır severliğine kalmıştır. Nitekim Dışişleri Bakanı da bu görüştedir. Bayram gazetesinde çıkan demecinde, Amerika'nın Viet-Nam da insanları öldürmesini, bu ülkenin huzur ve barışa bağlılığıyla açıklamış, Kıbrıs konusunda ise "Amerika'nın Kıbrıs konusunda bugüne kadarki tutumunun Türkiye de yadırgandığı, Amerika'dan başka bir tutum beklenildiği bir vakıadır. Fakat Amerika'nın Türkiye için millî bir dâva teşkil eden bu konuda, Türkiye'nin kendisine karşı beslediği emniyetle mütenasip bir politika takibine muvaffak olacağı ümidini muhafaza etmekteyim" demiştir. Demekki Bakan Bey hâlâ Amerika'dan medet ummaktadır.

Sonuç olarak, Kıbrıs konusunda halk aldatılmaktadır. Gidiş hızla Enosis'e doğrudur. Bugünkü koşullarda bunun önüne ancak bağımsız bir dış politika güdebilecek bir hükümet geçebilir.

Komünist Çatışması

Mohit SEN

Çeviren : Ümit HASSAN

Uluslararası Komünist hareketindeki büyük bilimsel tartışma, doruğuna varmış bulunuyor. Hazırlanmakta olan konferansın ardından belirli örgütçü adımlar atılabilir, atılmayabilir de. Her iki yöndeki fikir şampiyonları başka yüklenme ve karşı yüklenmelerde bulunabilirler. Kaçınılması zor olan gelecekteki polemiklerde hem bilimsel hem de yanıltıcı unsurların çoğalacağı tahmin ediliyor. Çin Komünist Parti'sinin (CPC) liderliğini güttüğü sekiz irdelemenin ve M.A. Suslov'un Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne (CPSU) verdiği rapordan sonra yeni esaslı konuların ortaya çıkacağından haklı olarak şüphe edilir.

Sonradan bir dipnota başvurmak yerine başlangıçta saptamak isterim : Büyük tartışma sonucu ortaya koyulan bu koskoca edebiyatın geniş bölümünün zaman aşımına uğramadan Marksist düşünce bütününe yardımda bulunma olasılığı pek zayıf gözüküyor. Elimizde Suslov Raporu'nun yanısıra 1957 ve 1960 Moskova Dökümanları ve CPSU programı, ayrıca Yugoslavya Komünistleri Ligi'nin programı ve Kardelj'in "Problems of War and Socialism" (Savaş ve Sosyalizm Sorunları) adlı yapıtı da var. Togliatti'nin 1956 da Nuovi Argomenti (Yeni Argümanlar) üzerine görüşleri ve 1956 dan sonraki İtalya Komünist Partisi Kongreleri'ne raporları, Mao'nun 1956 - 57 deki yazı ve konuşmaları da var. Öte yandan "Long Live Leninism" (Yaşasın Leninizm), "Once More on the Differences Between Comrade Togliatti and Ourselves" (Yoldaş Togliatti ve Bizlerin arasındaki Ayrılıklar Üzerine Bir Daha), ve "Eighth Comment : Proletarian Revolution and Khrushchov's Revisionism" (Sekizinci İrdeleme : Proletarya İhtilâli ve Kruşçov'un Revizyonculuğu) adlı yapıtlara da yıllar sonra başvurmak isteyen olabilir. Gerisi, belirlediği şeylerin yanısıra gürültücü tarafları da olan yapıtlar.

Böylesine çetin ve düzenli bir tartışmada belirli bir dayanak noktası almak, hele Komünist birisi için, kaçınılmaz oluyor. Bu da mutlak bilimsel bir davranış olmak gerekmez. **Aslında herzaman için bir bilimin bütün ilerleyişi etraflı tartışmalar ve partizan davranışların edinilmesiyle oranlıdır. Tarafsızlık ise genellikle entellektüel yeteneklerin yitirilmesi sonucu kaçılan bir sığınak olur.**

Bu yazının amacı tartışmanın özünü açıklamağa çalışmak ve ayrışımın niteliğini incelemektir. Daha sonra söz konusu olan taktik unsurlarını tartışıp sonuç olarak bazı daha önemli düşünceleri öne süreceğiz.

Çin Komünist Partisi bugünkü çatışmanın, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 20. Kongresi'nde doğduğunu söylerken haksız değildir. Bu kongrede yalnız Stalin kötülenmekle kalmıyor, aynı zamanda bir dünya savaşının önlenmesi konusunda bazı yeni fikirler ileri sürülüyordu. Barış içinde beraber yaşamanın yeni boyutları ortaya çıkıyor; bağımsızlığına yeni kavuşan ülkelerde barışçı bir geçiş olanağı aranıyordu.

Bütün bunlar uluslararası Komünist hareketinin kalburüstü liderlerince belki de önceden biliniyor, fakat yine de Komünistlerin ve Komünizm yorumcularının büyük çoğunluğuna şüphesiz ki şok etkisi yapmıştır. Önemli bir gerçek de, Sovyetler Birliği Komünist Partisi liderliğinin uluslararası komünist hareketinin önemli safhasında, bu safhanın önde gelen kişiliği ve hareketin lideri üzerine yeni bir değerlendirme yapmadan önce diğer komünist partilere yeteri derecede danışmamış olmasıdır.

20. Kongre'nin ardından her Komünist Partide büyük bir çırpınma görülüyordu. Polonya ve Macaristan huzursuzlukları gerilimleri yansıtıyor ve bu gerilimleri daha da kötü bir duruma sürüklüyordu. O zamandan beri uluslararası komünizm hareketinde gittikçe artan bir anlaşmazlık sürmektedir.

Anlaşmazlığı devrelere bölebiliriz : Kasım 1957 Moskova toplantısı'nda ulaşılan dengeden önce revizyoncu atağa karşı yapılan uğraşlar : 1959 sonuna dek Yugoslav Programı ana hedef tutularak beraberce yürütülen saldırılar; 1960 da Çin Komünist Partisi'nin başlattığı dogmatik zorlama ve komünist partilerin yeniden düzenlenmesi; Kasım 1960 Moskova Konferansı'nda bu iki tarafa da açık kapı bırakmadan dogmatizme karşıt şiddetli tutum, Ekim 1961 deki Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 22. Kongresi'nden beri yaratıcı Marksizm kuvvetlerinin saldırıları ve özellikle Kasım 1962 de Küba buhranıyla başlıyan ve dogmatizme karşı yönelen saldırılar; şimdi ereklerin açıklandığı ve karşıtlıkların ortaya çıktığı durumda yaratıcı Marksistlerden yan olmak üzere seçik bir çoğunluk, fakat dogmatiklerden yana olmak üzere de güçlü ve kararlı bir azınlık gözükmektedir.

Bu arada dikkate değer ilginç bir nokta da, Çin Komünist Partisi'nin yaratıcı zorlamanın ilk devresinde hemen hemen savunma durumunda olduğudur. Mao-Tse-tung, proletarya diktatörlüğünün tarihsel deneyleri üzerine yazdığı iki yazısı ve halk arasındaki uyuşmazlıklar için yaptığı ünlü konuşmasıyla Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin ihtiyatlı, hattâ faydacı kesin anlatımının ötesine uzanmış oldu. Mao-Tse-tung'un yaratıcı gözüpekliğine rakip olarak Togliatti ve Yugoslav komünistleri bulunuyordu. Sovyetler Birliği Komünist Partisi 20. Kongresi'nin bugünkü çatışmanın kıvılcımlarını attığı yolundaki Çin Komünist Partisi görüşüyle uyuşmak mümkünse de, bu çatışmanın ergeç meydana geleceği de ortadaydı. Aslen sosyalist kampın sağlamlaşması ve atom silâhlarına sahip olmasından sonra yeni toplumsal gerçek ile dünya çapındaki yeni güçler dengesi sonucu bu çatışmadan kaçınma olanağı kalmamıştır. Taktik oyalaması ve hattâ yeni bir strateji çizgisi düzenlemek gerekiyordu. Bu yolda ilerlerken sert polemiklerden ve belirli karşıtlıklardan güçlükle kurtulundu. Fakat bu kaçınılmazlığı kanıtlayan başka sebepler de bulunmakta.

Bunlar, sosyalist hareketinde önceden geçmiş bir büyük ayrılmada da izlenebilir. O da, Lenin'in Birinci Dünya Savaşı arkasından Sosyal Demokrasi'den kopuşudur ki 1919 da Üçüncü (Komünist) Enternasyonali'nin kurulmasında doruk noktasına ulaşmıştı. O ayrılmadan sonra komünist hareketinin ilk esaslı görevi kendi kimliğini saptaması olmuştur. Elbette ki aynı zamanda, dünyanın çeşitli uluslarında etkin bir toplu güç haline gelmek sorunu da vardı.

Bu asıl görev yürütülürken herşeyden önce, kitle etkisi sorununu da aynı zamanda hesaba katmak, sosyal demokratik reformist ideoloji ve görüntüsüyle (Leninist terminolojiyle : doğru Opportunizm ile) uğraşmak gerekiyordu. Merkeziyetçilik sorununa ancak ikinci derecede bir önem verilebilirdi, nitekim öyle oldu. Topluluğun, ya da harektin ilk hedefi kuruluşunu tamamlamaktı. 1930 ların ortalarına dek Sovyetler Birliği, Çin, Almanya ve Fransa dışında kitle Komünist Partileri hemen hemen yoktu.

Fakat 1935 sıralarında Faşist saldırısının arkasından dünya çapında kitle hareketlerine geçiş başladı. Faşist tehditini yoketmek için genekli geniş birlik, uluslararası Komünist hareketinin siyaset ve görüntüsünde kesin bir dönüşe ihtiyaç gösteriyordu. 1935 de Yedinci Komünist Enternasyoneli'nde, dönüş işareti Uluslararası liderlik tarafından verildi. Bir dönüm noktasında, Dimitrov'un Faşizm Karşısında Birleşik Cephe, Wang Ming'in anti-kolonoci ihtilâl hakkındaki raporları yeni bir görüş getirdi ve merkeziyetçilik ve "solculuk" üzerindeki baskıyı yoğunlaştırdı. Bu iki esaslı raporun Lenin'in Sosyal Demokrasi ile tarihsel ayrılışına değil de, onun son büyük kuramsal yapıtı olan "Leftwing Communism, an Infantile Disorder" (Solkanat Komünizmi, Çocuksu Düzensizlik" adlı yapıtına dayanarak yazılmış olması önemsenecek bir noktadır. Bu iki rapor birçok kez, komünistlerin kitle komünist partileri kurmak ve anti-faşist, anti-emperyalist halk kuvvetleriyle birlik olmak şeklindeki çifte ödevini önemle belirtmişlerdir. (Sürecek)

D Ö N Ü Ş Ü M
Onbeş Günlük Siyasi Gazete
Sahibi : ATAOL BEHRAMOĞLU
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : ÜMİT HASSAN
Teknik Yönetmen : YURDAKUL ALPAY
Abone : Yıllığı 20 TL. , Altı aylığı 10 TL.
İlan : Özel anlaşmaya bağlıdır.
Yönetim Yeri : Ragıp Tüzün Cad. 451
Yenimahalle/ANKARA
Yazışma ve abone için P.K. 45 Cebeci/ANKARA
Dizildiği ve basıldığı yer :
Akın Matbaası - Ankara